

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

OMAGIU - tapiserie de Teodora Moisescu-Stendi

Marele ctitor de țară

aceste zile la scara emoției unui întreg popor, în tensiunea de spirit a unui întreg națiunii, momentul solemn, jubiliar, cind țara își sărbătorește conducătorul, omagînd în personalitatea, în lupta și activitatea sa un destin eroic, revoluționar, pe trăsăturile cărora, iată, astăzi încep deopotrivă să treacă și prezent și viitor. Istoria nouă a patriei are în biografia sa un fundamental punct de reper și se continuă pe spații întinse în cele mai importante date și probleme ale umanității contemporane. Pentru că, evident pentru oricine, de numele și personalitatea secretarului general al partidului, președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se leagă tot ce am făcut și mai durabil și mai armonios, uriașă transformare petrecută în toate domeniile de activitate, drumul mereu viguros și ascendent spre înaltele trepte de progres și civilizație. Noi îl numim pe cel sărbătorit ctitor de țară și avem, în toată această emblematică roșire, temeiul puternic al adevărului propriu noastre vieți. Îl numim ctitor de om și de țară pentru că, așa cum deseori a subliniat, totul se făurește pentru om și pentru țară, pentru bunăstarea materială și spirituală a întregii națiuni.

Începîndu-și activitatea revoluționară acum o jumătate de secol, în condițiile grele ale ilegalității, viața și lupta sa sînt inseparabil legate de cele mai fierbinți momente ale luptei partidului și poporului, împotriva fascismului și a războiului, pentru înlăturarea idealurilor de libertate națională și socială, a aspirațiilor de dreptate și progres. „Întreaga dumnezeavăstră viață s-a împlinit în modul cel mai strîns cu toate marile momente ale luptei glorioasei noastre partid pentru victoria revoluției și construcției socialismului în România, se spune în Mesajul Comitetului Central al partidului, Consiliului de Stat și guvernului, mesaj care ne exprimă și care a fost adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu în cadrul adunării solene organizate cu prilejul sărbătoririi sale. Cel aproape 18 ani de cînd vă aflați în fruntea partidului și statului au fost — spre mîndria noastră, a tuturor fiilor țării — cei mai rodnici și bogăți în împliniri din întreaga existență a României”.

Medalia omagială instituită în mod special pentru secretarii generali ai partidului, înaintea președinției al țării în semn de omagiu și înaltă cinste cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversării zilei sale de naștere, poartă în strălucirile și semnificațiile sale conturul de inimă și gînd al întregii țări. Și poartă mai ales sentimentul de mîndrie și recunoștință prin care poporul, sînd și-a cinstesc eroul, îl urmează neabătut pentru a da și pe mai departe dovada faptelor și năzuințelor sale fundamentale, pentru ca prin tot ce gîndeste, simte și creează, țara să prospere și mai mult și să-și înfăptuiască marea epopee a construcției socialismului și comunismului. Nu demult, într-un cuprînzător și sugestiv bilanț, Conferința Națională a partidului reliefa aportul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în dinamizarea întregii opere de construcție a noii societăți, în elaborarea și aplicarea celor mai viabile măsuri și soluții, a celor mai conștințioase programe pentru asigurarea progresului economic și social al patriei, în consens cu propriile noastre cerințe și

Luceafărul

Continuare în pag. a 4-a

Înalt omagiu

Sinteză necesară și relevantă, volumul **Omagiu** tipărit de Editura Cartea Românească cu ocazia aniversării nașterii Președintelui nostru și rodniciei sale activități revoluționare, adunată într-o impresionantă cifră jubiliară care circumscrie o jumătate de veac, constituie un fapt de cultură reprezentativ.

Reprezentativ, deoarece este rezultatul firesc, atestarea prin intermediul mărturiei de scriitor, a uriașului salt calitativ, prin care literatura română se instituie, începînd din a doua jumătate a deceniului al șaptelea, drept tribuna unor noștri și îndrăznește revendicări de conștiință. Volumul reunește, într-un consens unanim, voci marcante aparținînd unor generații și sectoare distincte ale literaturii actuale, alcătuiind un elogiu unitar prin complexitate stilistică, densitate ideatică și vibrație patriotică. Regăsim aici, în spațiul afirmării unor sentimente suverane, la înaltă temperatură a emoției, o sută cincizeci de nume, tot atîtea peceti de elită ale harului și conștiinței scriitoricești. De la semnătura lui Alexandru Rosetti, Geo Bogza, Serban Cioculescu, Mihai Beniuc, Eugen Jbeleanu, Constantin Ciopraga, George Ivașcu, „clasicii” noștri intru contemporaneitate, pînă la tinerii Eugen Uricaru sau Mircea Nedelciu, semnălmî o pilduitoare afirmare a „nobleții de stirpe”, a rezonanțelor de ordin spiritual. În toate textele vom regăsi o năzuință comună, firesc — veche de cînd însăși conștiința actuală artistică. Oricare înfăptuire artistică valoroasă este un gest de profund patriotism, o faptă civică, angajată. Acest adevăr elementar este cu atît mai bine la iveală într-o societate democratică, în care relațiile dintre oameni se investiminteză în haina tot atîtor adevă-

mai justificatoare ale actului literar în genere.

Textele cuprinse în volumul editat la „Cartea Românească”, sub îngrijirea atentă și riguroasă profesională a redactorului Cornei Popescu și tehnoredactorului Constanta Vulcanescu, nu sînt numai discursuri omagiale, ci și succinte — dar esențiale — prezentări ale dezvoltării literaturii române după 1965. Ocazia festivă se încarcă și cu semnificația unei perspective istoric-literare. Avem astfel plăcerea să citim fragmente în care transpar actele reprezentative, intr-adevăr istorice, înlăptuite în cele aproape două decenii care au trecut. În acest consens, importanța Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român devine, și prin perspectiva anilor, conștințioasă. De a vorbese mulți dintre semnatarii antologiei. Foarte exact ni s-a bîrîut analiza lui C. Stănescu (**Mindra corabie**). E limpede pentru oricine că ultimii ani de cultură românească pot fi ne drept cuvînt numiți ani ai restituirii esențiale și ai unei democrații spirituale îndubitabile — ani ai unei „noi împroprietări culturale a poporului” (C. Stănescu). Trei dintre aceste gesturi memorabile sînt cele discutate de M. Ungheanu: reparația cărților lui Lucrereu Pătrășcanu, reeditarea **Isotopiei literaturii** a lui George Călinescu și edita a doua cu **Geția de Vasile Părvan**. Spirit teoretic, cercetător binecunoscut, Ion Vlad fixează de asemenea o dimensiune fundamentală a anilor pe care îl trăim: „Istoria literaturii române va stabili în lucrările ei fundamentale etapele devenirilor noastre spirituale din perspectiva Textului. El înseamnă pentru cercetător Istoria” scrie Ioan Alexandru (**Patria și poezia**). Tableta lui este una dintre definițiile posibile date poeziei — unul dintre argumentele cele

Costin Tuchilă

Continuare în pag. a 4-a

MESAJUL UNIUNII SCRITORILOR ADRESAT

Tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România

Strîns uniți în jurul Partidului Comunist Român, scriitorii din România socialistă Vă adresează un vibrant mesaj de adîncă prețuire și de statornic devotament, în acest lanuare sîrbătorească al anului 1983, cînd împliniți 50 de ani de neobosită activitate revoluționară pusă în slujba partidului și a țării, pentru edificarea unei lumi noi pe pămîntul patriei noastre și pentru propășirea ei multilaterală.

Urmînd neabătut ideile călăuzitoare ale Congresului al XII-lea al Partidului, ca și ale recente Conferințe Naționale a Partidului, întreaga obște scriitoricească se consideră temeinic implicată în procesul general de creștere a României moderne, alături de uriașul front de forțe active menite să legitimeze, în realitatea obiectivă, cele mai îndrăznețe visuri de bunăstare și fericire, de civilizație și progres.

Scriitorii din România Vă îndreptîncează să vă încredințăm cu maximă responsabilitate, îndatoririle ce le revin din Programul Partidului Comunist Român, participînd cu totală dăruire profesională la opera de prefacere socialistă a țării, opera de modelare a omului nou prin virtuțile literaturii, realizînd lucrări de înalt nivel ideologic și artistic, inspirate din trecutul de luptă al poporului român și din efortul creator fără precedent al contemporanilor noștri.

Pe deplin conștinții de rosturile noastre specifice în viața socialistă a țării, cu și de contribuția pe care sîntem destinați s-o aducem, fiecare pe măsura înzestrării proprii și fiecare în limba sa maternă, la dezvoltarea tezaurului cultural al patriei, ne întemeiem cu atît mai mult scrisul pe coordonatele umanismului revoluționar pe care-l promovează Partidul Comunist Român, vîzînd în această unitate dintre ideologie și creație însăși demnitatea profesiei noastre, însăși certitudinea unui viitor de rodnică împliniri.

Considerînd cultura română parte integrantă a spiritualității universale, slujitorii condeiului, martorii credincioși ai contemporaneității și fibre sensibile ale poporului român, apără și promovează valorile naționale și universale, pentru a căror îmbogățire cu noi conținuturi și sensuri etern-umane au nevoie de pace, de schimburi libere de idei. De aceea, ei își mărturisesc atașamentul neștrămutat față de tot ceea ce Domnia Voastră ați conceput și înlăptuit spre binele omenirii întregi, pentru marea prestigiu al României în lume.

Fericită istoria aceluia popor care oferă, în substanța ei, prilejuri de afirmare permanentă a acestui profund acord dintre idee și faptă, „dintre dinamica vizionară a forțelor conducătoare care pentru noi este Partidul Comunist Român și construcțiile sale de mîgăduit care sînt ale României socialiste, și pentru care timpul se arată la fel de fecund și de luminos.

Sîntem bucurîndu-ne că-n această zi de Ianuarie ne putem uni glasurile cu ale întregului popor român, spre a Vă aduce un fierbinte omagiu, spre a Vă ura, din inimă, multă sănătate și putere de muncă pentru binele României socialiste.

La mulți și glorioși ani!

UNIUNEA SCRITORILOR
DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
București, 26 ianuarie 1983

Solie în ghenar

**Ianuarie-al Unirii și-al visării
Cînd viscoleşte-n suflet Eminescu,
Ianuarie, ești sărbătoare țării
Cînd te cinșim, iubite Ceaușescu!**

**Esti truditore spre slava României
și-a neamului de daci și de romani,
Ai semănat sămînța bucuriei
din munte pînă-n șesul dunărean.**

**La cîrmă stai în zbuciumul furtunii
și ne conduci corabia mării,
în ape limpezi tu vezi pacea lumii,
la trecători de pîzimă nu dai preț.**

**Un gînd curat — solie în ghenar —
părinte drag și deopotrivă frate:
Ani mulți și pace pe-acest pîl solar,
mereu înalt în gînduri, la fel mereu în
fație!**

Nicolae Petre Vrînceanu

Către o nouă conștiință a culturii

In cadrul vastei opere teoretice, social-politice, economice și culturale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, concepția sa despre noua ordine economică și politică internațională se bucură, după cum se știe, de un imens și binecunoscut prestigiu. Putem spune că ea reprezintă însăși emblema țării noastre în lume, expresia viguroasă a militanșimului ei în problemele cardinale ale contemporaneității. Desigur, cum este și firesc, în cadrul concepției despre noua ordine internațională, accentul cade pe aspectele presante ale vieții economice și politice actuale, pe necesitatea găsirii unor soluții noi, echitabile problemele grele cu care se confruntă astăzi popoarele: dezvoltarea lor economică și so-

cială, problema păcii, dezarmarea s.a. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne învătă, că aceste probleme nu trebuie privite însă izolat, rupte de contextul social și cultural în care se manifestă, ci într-o continuă interdependență dialectică.

**Crezul ei adine de pace într-o lume
fără arme și războaie și de foame
mintul.**

Lupta pentru instaurarea unei ordini noi în relațiile internaționale, pentru așezarea raporturilor economice dintre state pe principii de egalitate, independență, neamestec în treburile interne, avantaj reciproc este favorabilă dezvoltării armonioase a economiilor tuturor țărilor lumii: ea creează totodată posibilități multiple pentru o creștere mai rapidă a țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic, determină o îmbunătățire substanțială a condițiilor de viață a popoarelor. „Călasă sigură pentru realizarea acestui deziderat” fundamental este în primul rînd intensificarea eforturilor proprii, mobilizarea întregului potențial material și uman, concentrarea și unirea tuturor forțelor înaintate, progresiste ale fiecărei națiuni”.

**LA MULȚI ANI! bărbat viteaz,
fie-ți viața-mbelsugată
să ne porți voinic și sigur, cu-a ta
minte luminată,
cătore împlinirea sacră, cum o vrea
întreg poporul
ce-și clădește liber, harnic,
comunismul, viitorul.**

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în numeroase ocazii rolul decisiv pe care-l joacă în această privință pregătirea și formarea cadrelor de specialitate și muncitorii calificați necesari dezvoltării economiilor naționale. Problema formării cadrelor de specialitate este determinată la rîndul ei de prezența unui climat de cultură care privește aîut o dezvoltare internă necesară, cit și existența unor raporturi internaționale favorabile. Este evident că o economie națională în

Ioan Costea

Dumitru Bălăeț

Continuare în pag. a 7-a

Pentru-al țării fiu iubit

**Trandafirii cu petale-mpurpurate
în cunună-l împlietim, cu sămîntate,
pentru-al țării fiu iubit, venerat,
de-ntreg poporul,
pentru cel ce sule-n pisc steagul
simbol: tricolorul.**

**LA MULȚI ANI! slăvit erou, om
al muncii și-al țării
ce prin timp al dăiluit noul chip al
României.
Crezul tău e-al nostru crez, într-un
gînd sintem cu tine
și-mpreună toți ne știm și la greu,
ca și la bine.**

**Cinci decenii-al dăruit din viața
ta-neercată
ca să-l vezi pe omul trudă cu
privirea-nseninată,
dezbobit din asprul jug al robiei
seculare,
azi stăpin în țara lui, îmbrăcăt-n
stral de soare.
Ești cu noi, neștințit, pe ogor ca
și-n uzină**

**peste tot unde pornim noi Izvoare
de lumină:
învățăm cu sîrg mereu din fecunda
ta gîndire
care jaļonează trunic drum deschis
spre fericire.
Cu-al tău nume ne mîndrim și cînd
spunem România
știm că ești solla țării ce-și roștește
omenia,**

Memorialistica este o specie din ce în ce mai cultivată de scriitorii români. Caracterul ei pretimpuriu a devenit evident mai ales în cazul Velei ca o pradă. Nimic nu anunța și nimic nu părea că îndreptățește apariția unei cărți de amintiri în contextul viguros al creației lui Marin Preda. Tradiția ne-a detaliat în epocile de memorialistică scrisă o sfârșit de carieră sau lăsate cu limbă de moarte pentru mai târziu. Asistăm la o situație de excepție în literatura română contemporană cu explicații care nu pot ieși, în fond, din cadrele cunoscute ale motivațiilor mai generale a memorialisticii. Învoială, aproape cu istoria, memoriul poate avea ca explicație dorința de a transmite posterității fapte istorice la care autorul a fost participant. O altă motivație este aceea a justificării publice prin înfățișarea unor versium inedite, inaccesibile majorității a unor împrejurări care angajează definitiv pe cel ce întreprinde lucrarea memorialistică. Mai există o categorie de pagini memorialistice: cele care mărturisesc un dezacord cu epoca, nevoia de a face publică o atitudine față de evenimente sau de pagini rotii răsăditivului sint expresia unui protest față de împrejurări istorice cu care conștiința memorialistului a intrat în conflict. Cit despre *Viața ca o pradă*, deși se înscrie în sfera memorialistică, ea este mai curind o autobiografie, istoria unei formații, decit o carte de cunștințoarea memoriilor care se propune fresca unei epoci. Atitudinea față de epocă, prezentă în covârșite paginile *Velei ca o pradă* care este istoria modului în care un om și un scriitor se găsește pe sine într-un mediu caleidoscopic, divergent și demutant din toate punctele de vedere. Memorialistică propriu-zisă ar fi urmat de aici înainte, dar al doilea volum al *Velei ca o pradă* n-a mai apărut și nu va mai apare niciodată.

Poetul Arheologii blinde, Petre Stoica, a ajuns aproape la fel de repede ca și Marin Preda la memorialistică. Amintirile unui fost corector este o carte de memorii care vorbește și ea despre vremea de formație a unui scriitor, dar cartea este mai puțin autobiografică decit *Viața ca o pradă*. Locul principal în Amintirile unui fost corector revine citorva personalități reper în biografia intelectuală și artistică a autorului: lui Tudor Vianu, lui Dimitrie Stelaru, lui A. E. Baconski, lui Ion Vinea, lui Adrian Maniu, lui Mihail Sadoveanu, lui Ion Marin Sadoveanu, lui Marin Preda și așa mai departe. Sint în Amintirile unui fost corector pagini pretioase de evocare a marilor figuri dispărute ale literaturii române, cu atât mai pretioase cu cit sint expresia unei atitudini.

Intr-o carte de memorii interesează evident cantitatea de informație nouă, dar tot atât de mult, dacă nu mai mult, unghiul de vedere asupra ei care-i conferă în ultimă instanță calitatea Amintirile unui fost corector nu dezamăgește din acest punct de vedere. Petre Stoica a fost studentul lui Tudor Vianu și unul din colaboratorii lui la un moment dat, l-a cunoscut bine pe Dimitrie Stelaru, trăind în intimitatea acestuia, a fost unul din prietenii preferați ai lui Anatolie

CRONICA LITERARA

PETRE STOICA: «Amintirile unui fost corector»

Baconski, a fost cel care a mijlocit în numele revistei Steaua legătura publicației clujene cu Ion Vinea, cu Adrian Maniu, cu Ion Marin Sadoveanu, cu Mihail Sadoveanu. Amintirile despre Dimitrie Stelaru sint poate cele mai vii, impregnate de parfumul virstei de iluzii și al boomului intelectual și artistic a vremii. Ingerul vagabond" ne este înfățișat din apropiere, ca mentor literar mai virstnic, ca tovarăș de lungi lăptai nocturne, ca al patrulea chiriș fără plată într-o cămăruță studențească de altădată. Dragostea cu care sint scrise toate rindurile despre Dimitrie Stelaru, "ingerul vagabond", nu evită bizareriile de comportament ale acestui personaj poetic al poeziei românești. Sint pînă acum paginile cele mai pline și mai expresive care s-au scris despre autorul Șarpelei Maro.

Un capitol singular prin densitatea și precizia amintirilor este cel privitor la A. E. Baconski. Silueta distinsă a poetului, care a relansat poezia românească pe un drum care fusese părăsit, trăiește fără efort în amintirile lui Petre Stoica, care reușește să ofere nu numai un portret în mișcare, dar și o cheie pentru acest personaj solitar și al literelor românești. Este de altfel în Amintirile unui fost corector o deflare de aluete singulare, de naturi este care definesc o opțiune literară. La Tudor Vianu sint subliniate demnitatea și elevația intelectuală. La A. E. Baconski miza rămîne identică: distincția intelectuală, viziunea estetică a lumii. De prisos să mai adăugăm că Ion Vinea și Adrian Maniu intră în

aceasi categorie intelectuală și estetică și că ei exprimă în Amintirile unui fost corector aceeași opțiune artistică. Chiar în cazul lui Dimitrie Stelaru, ciudatul poet vagabond, ceea ce pretuiește Petre Stoica nu este aspectul pitoresc al existenței acestuia, inevitabil, cit aspirația înaltă a personalității și poeziei lui. Amintirile unui fost corector este o carte de atitudine pentru că marchează opțiunile literare ale autorului. Poezia lui Petre Stoica distigă în semnificație prin raportarea la aceste figuri ale spiritului evocate insistenț, care erau pînă acum secretul secret al conștiinței scriitorului. Dar Amintirile unui fost corector mai însemnă și delimitarea poetului de amnezia fără justificare. Este vorba mai înții despre rolul și însemnătatea lui A. E. Baconski în literatura română postbelică. Memorialistica lui Petre Stoica nu este simplă evocare lipsită de schelaria unei construcții dirijate. Intoaracerea la A. E. Baconski are și rostul de a dezgropa un capitol, într-adevăr, dar devreme uitat: atitudinea lui A. E. Baconski față de poezie, exprimată mai ales prin revista Steaua. Amintirile unui fost corector face un gest de justiție literară, reamintindu-ne șocul produs de atitudinea Stelai față de lirica postbelică, rolul ei de publicitate-fanion împotriva poeziei închinate a vremii. Literatura de astăzi are un trecut, o istorie, care se uită prea repede. Petre Stoica ne întoarce fața către unul din reperele literaturii contemporane. Momentul Steaua, care a fost înaintea celui al Luceafărului lui Eugen Barbu, unul de dinamitate a

inertțiilor și de galvanizare a conștiințelor literare, este conturat cu destulă siguranță în cartea de față a poetului care a fost omarul de la București al inițiativelor generoase ale revistei clujene. Meritul cărții lui Petre Stoica este și acela de a îndemna către o istorie a literaturii române contemporane cu centre de greutate reale.

Amintirile unui fost corector sint însă și o explicație a scriitorului cu epoca formației lui literare și aceasta este latura cea mai pretioasă a cărții. Amintirile unui fost corector descrie istoria unei formări intelectuale dramatice, a unui studentii fără cărți și fără profesori, a unei călătorii culturale a unor tineri fără socranță. Aspiratia către o formulă intelectuală completă se lbeza de dificultăți indescribibile. Cursul lui Tudor Vianu era asaltat, dar nici măcar maestrul catedrei românești nu putea învinge tabourile. Curentele artistice moderne erau prohibite și se le fi amintit doar, nu spune „fostul corector”, ar fi însemnat un risc cu consecințe incalculabile pentru profesor. De fapt, amintirile lui Petre Stoica sint palpabilele aventuri ale descoperirii adevăraților merite intelectuali și literari ai tinerilor sale în funcțiile ale virstei sociale. De unde printr-un concurs fericit de împrejurări au fost readus în conștiința publică Scriitorii evocați de Petre Stoica sint fără excepție mari scriitori români cu dreptul manifestărilor publice limitat de diverse restricții care sint astăzi de domeniul trecutului: cind nu erau complet scosi din conștiința publică printr-o pasivitate împusă. Amintirile unui fost corector, al cărui titlu capătă semnificație în acest plan al taburilor al scriitorii, este prima carte care înfățișează fără și vorbe de prisos plumburia realitate a epocii sale de formație. Memorialistica „fostului corector” nu oculesc aspectul nud al factorilor evocate și nici nu încearcă să le compună, din prieteni subiective, cum se întâmplă în alte inițiativle similare, o fatadă salvatoare. Amintirile unui fost corector dă seamă mult mai mult decit celelalte cărți de memorialistică așrute pînă acum de adevărații fața a culturii și literaturii postbelice.

Fără a fi eschivant, Amintirile unui fost corector nu este o carte stridentă. Culturalmente în dezacord cu epoca, cu evident resentiment față de imputarea care trimitea la o pierdere socială și a culturii personalității literare și culturale de prim rang, Petre Stoica este primul din generația lui care și publică memoriile, nu scrie o carte pătămășă. Scurtele sfichiri ale unor figuri și aspecte, astăzi aproape toate moarte, nu abat pe poet de la ținta principală a acestei evocări: spiritul literaturii lui Vianu, Vinea, Maniu și a celorlalți. Este cartea unei însemnări, al cărui început poetul îl fixează prin 1964, al unei nostalgia, al unor opțiuni, al unei vizibile iubiri de adevăr. Autenticitatea atitudinii conferă Amintirilor unui fost corector un loc privilegiat în concertul memorialisticii scriitoricești postbelice.

M. Ungheanu

PLATON PARDĂU: «Limita de virstă»

„o linie moartă”: e nevoie de oameni noi, tineri etc. Sebastian își povestește viața reală, înțelesat și înșurșit și desigur adevărul propriu existent. În confesiunea sa sint convocate adesea „vocele” altor personaje, astfel încit naratiunea se constituie polifonic, vizind complexitatea. Platon Pardău folosește cu abilitate procedeul în detaliile sale, astfel încit introduceșes altor voci narative în discursul narativului principal se face firesc, fără distorsiuni stilistice. Mai puțin rezolut este prozatorul în motivarea formei confesiunii lui Sebastian Georgescu. Am văzut mai devreme care sint ratiunile gestului său și ele apar îndejnșes de verosimile în logica romanului. De asemenea, faptul că prozatorul elimină din discurs replicile confidentilor săi poate fi înțeles ca un pretext (bun ca oricare altul) pentru o demonstrație de virtuozitate compozițională, portretele „tăcuților” alectuindu-se doar din reflexele gesturilor și atitudinilor acestora în monologul (falsul monolog) al personajului principal. Dar autorul încalcă regula pe care singur și-a impus-o, căci Sebastian II „povestește” la un moment dat lui Vivi propriile ei gesturi și replici. Naratorul se adresează acum, evident, cititorului, acuzind astfel insuficiența modalității alese de autor. Și pentru că sintem la capitolul inadecvării, să mai notăm una, ultima. Scriitorul cărului i se confa-

sează Sebastian, dispare brusc, se interesează în spital și, către sfirșitul romanului, moare. Mischersat este scocantă și are aparențele grațioșității. Există însă o motivație subtilă, care explică lucrurile. Scriitorul este un soi de alter-ego neconformist, o variantă orgoliosă și demnă, neconștientizată, a atit de conformistului Sebastian. Biografia sa conține două momente de mare tensiune, conștient și refuzul adaptării convenabile. În plină ascensiune politică, renunță la o carieră promițătoare, respingind angajarea în mecanismele omogenizatoare ale puterii (ceea ce va face Sebastian). Opind pentru cariera de scriitor, personajul devine din activ și activist, contemplativ și detașat. Al doilea moment marchează și al doilea refuz: scriitorul refuză să fie scriitor, autor de biografii romănate. Moartea prelungeste gestul său pînă în simbol.

De ce își continuă însă Sebastian confesiunea în absența celui ales să-l scrie biografia? Iată o altă întrebare, care își află și ea răspunsul, necontenit formulat, în cuprinsul cărții. În conștiința activistului de partid s-a produs, pe măsură ce confesiunea înaintea, confundându-se cu existența sa cotidiană, o schimbare a raportului de forțe. Cartea, gindită la început ca o reprezentativă „carte de vizită”, a devenit doar pretextul pentru o autentică evaluare a existenței. De aceea, personajul trebuie să se

mărturisească pînă la capăt, să pătrundă sensurile acțiunilor sale. Nemotivată — și iată-ne astfel, după un necesar ocol analitic, la înadecvarea de care vorbeam mai devreme — este „pătrundera” sa și în patul amantului scriitorului! Mai ales că eufuziunile sentimentale ale lui Sebastian sint transcrise într-un limbaj desuet, de melodramă. Să fie acesta un argument al incapacității eroiului de a avea sentimente veritabile, necontrafăcute de limbajul romantic al prozatorului? Este doar o supoziție teoretică, nesustinută de materia romănescă. Mai curind cred că autorul cedează aici unui anumit gust pentru scenele „atingătoare”, „răvășitoare”, „simțualiste”.

În confesiunea sa, Sebastian aduce adesea în prim plan scenenle din biografia lui Grapini. Aceasta este oglinda în care personajul se privește, încercind, prin comparație, să extragă analogii cu propriul destin. Grapini este un erou, temeșar pînă la sublim, suferind colosal, dar acționând neabătut. Sebastian este un anti-erou, temeșor și, adeseori, las, cultivându-și și justificându-și comoditățile și inertțiile, la început cu bună intenție, apoi cu bunăștiință. Se va descoperi, la „limita de virstă”, un om fără reperi și idealuri, măcinat de rutină, evoluind, după un imbold inițial, pe o orbită perfect trasată și împusă din afara ființei sale. Nu s-a născut bine, n-are timp să facă între atâtea sarcini și acțiuni importante nici oșta, nici copil și, din această cauză, este pe punctul să intre într-un conflict ireductibil cu superiorii săi în ierarhia socială. Paginile de observație și analiză a relațiilor administrative sint lucrurile cele mai consistente și mai pregnante din roman. Un început de demnitate sau, mai exact, nevoia unui ideal de demnitate pare a se configura în conștiința personajului. Vor triumfa însă compromisul și conformismul, singurul cistig al analizei la care se supune personajul fiind acela că, acum, la sfirșitul confesiunii, eșecul este conștientizat și acceptat.

În limita de virstă Platon Pardău se arată un bun observator al socialului și un cunoscător rafinat al psihologiei tipului de personaj propus. Autorul imaginează (colectează) și montează abil, într-o construcție unitară și în stil fluent, sintaxă și acțiune care dau o imagine amănunțită a unor dintre aspectele contemporaneității. Sub acest raport, romanul lui Platon Pardău este absolut remarcabil, reușind să pătrundă în fizica fenomenelor. Pentru a fi un mare roman, Limita de virstă ar fi trebuit să treacă dincolo de această limită.

Valentin F. Mihăescu

și prozatorului, mai ales în prima sută de pagini, foarte bine: o seară de colind, scena, ca de obicei Kitch, a femeii goale trimite în put și văzută prin perdea de colindători minori, „domnișorii” care valsează pe cintecele serii de ajun, o agonie într-o „păduchernață” imundă, vechia lăneră, pitorească, sint momente de reținut în această descriere a lumii lui „Sulea Spătar” și a lui „cum mă vezi și cum te văd”. În plus, gastronomia, obsedantă, a acestei lumi, cu tocană, borș, chiflele marinate, cu „zahanaa provocatoare” și cu cîrnăria „periferiei”: „Luptase cu viața, cu sărăcia pe care n-o putea scoate din casă, gîndindu-și cîteodată alinare în circiumi cu grăci, cu iutari, cu grășni asortate unde avea la cherm mic, patricien, fuduli, mădușoare de porc, de purcel, o zahana provocatoare, vinuri de toate soiurile Odobesti, Cotrani, Murfalari, Searca, Vaslui, Tirnave. Jdvele unde i-au prisos din truda zilnică pentru fiecare metru pătrat de parchet bătut ori curățat” (p. 50).

Astfel de pagini pitorești sint mai la tot pasul, prozatorul are, de altfel, o pasune vizibilă pentru „zahana”, „cheful” prelungite, mișcări spectaculoase de multimi, la micurile de fotbal, la jocuri de tot soiul, la berării, la manifestări, la inmormintări. Alertetea, plină de amănunte totuși, e trăsătura definitorie a prozei lui Nicolae Frânculescu care e un remarcabil povestitor al căru roman de acum are un aer memorialistic bier consolidat. El ne-a fixat în chip simpatic limbajul mîntos, luto și tăios, „bucurestean”, plin de lăbărțările lui notorii, fiind „argotic” dar temperat, atit cit să fie realist. Nici un efort nu pare a crea un astfel de idiom colorat, diminuețivul ori urias, înșurșit și inconfundabil; prozatorul vorbește și roman sau cum vorbește lumea lui. Sub acest aspect, „Gustul amar al iederei” e și un document de limbaj care, odată cu trecerea vremii, va dispărea definitiv. Pe lîngă aceasta, mai e și mentalitatea juvenită, reținută de prozator foarte corect, adăugată de psihologii de tip complexologic acută, mitologia lor e populată de Clark Gable, Deanna Durbin, „liada” lor e o proză „Dox”, modelul erotic stă în colecția „Femei celebre”. Document al unui București balcanic, pitoresc, „Gustul amar al iederei” e un roman de mîntos alături de alți romanși pe același nivelu, „Văduverle negre” care rămîne pînă acum, cea mai izbutită carte a lui Nicolae Frânculescu.

Artur Silvestri

CARTEA DE DEBUT

Poeme „rock” și elegii

Privind înapoi la sfirșitul acestui an, cistigul cel mai limpede pentru poezie, dintre atitea debuturi, îmi pare a se numi Dan David. Din familia mîntosilor vitaliști, juvenili și natici ale căror figuri emblematiche sint Eșenin și Labiș, veniți din satele lor spre a cuceri lumea, trîndu-și programatic literatura și poetizîndu-și pînă la pierdere de sine viața, Dan David aduce un suflu de revoltă și pasiune romantică, atit de necesare acestei noi poezii, acută, înțepătoare, deosebit dezoiant și insidios al concretului, oricum resemnate în fața atotputerniciei realului și a slabelor puteri poetice în a-l transigura. Tocmai credința în poezie, în chinul fericit al creației și în prometișmul poetului care-l căutaște pe Sîmb (dat fortis auctore volum), nu fără un terribilism de ingor căzut, care-i „vine” bine poetului tînar, învîțat de la proclamațiile în limbaj de reclamă și ziar de senzație ale avangardelor: „nu buzunarul monumentelor nu vă buzați pe / înfățișarea papagalor pe conformiști pe frîna / măgurilor nu refuzați prietenia soricilor aciuți în sedul consiliului de ministri din Antarcida nu / plîngeți pentru un pumn de cuie / necesar la coșciugul ambasadorului Curhieu nu / așteptați onoarea să vină cu talonul cu salvarea nu așteptați banul sintit atomic mîntimia și altcuiușor / chiar dacă sintem contemporani cu sfirșitul lumii chiar / dacă lumea este și nu e.” (Eu tumez tot Măreștea). În același limbaj obraznic, pestriț și fără preluceclăși, sint scrise toate piesele care dau subtitlul volumului (Poeme rock), vorbind cu dezinvoltură și secretă tristete deșe și miturile gomoțoașe noastre civilizată: „...ascultăm Smokite, La Bionda, Romica Puceanu / Plink Floyd, fumăm tăcuț / ah, Lelița IOANA, să bei vin să mînci pastramă, lume / de timizi, de mince / și de curioși pentru deolul amareșterii /..” (Nu e timp, strigă Remuscașca, Găuguin, Goya, Dezăndădeja, Camus, Van Gogh și Macedon, să fugim Bucfal D”). Limbajul strident și autoironic încearcă să ascundă prin gesturi oratorice îngroșate rîvnorește („Nu vă zbuciuți creierii, Eu vă zădăresc / Ampeșneș și sărutări de șhilituși) dezăndădeja (sensibilități poetice rînite de mecanismele venciului electronic. Adresîndu-se cu familiaritatea lui Adrian Păunescu secolului, universului, istoriei, realității, Dan David revarșă în scrisul său năvalnic metafore și comparații construind și poeziile prin acumularea de imagini care nu mai au timp să se așeze într-o ordine a versului, învadiind poemul cu o neșpusă retorică a patosului și a tragicii care amenință însă să devină deja maniera.

Iubitor de contraste violente, Dan David nu-și arată în această zonă de bunului și răului o parte din chipul liric. Apropiindu-se de noua poezie a realului, dar nu pentru a-l fotografia cum se întimplă în programul „antilic” al acestuia, ci pentru a-l respinge în numele metaforei (și al ecuației viață = trăire = lirism) în fața părții din care se desprind ambele direcții „rurală” a curentului în din care anul acesta a mai deșuat Mircea Bărlă și Ion Burnar, direcție de mare sinceritate și propoziție a versului, imorimîndu-și un elan vital care o deosebește de cea „civildină” mai intelectuală și mai arcaică pentru deolul amareșterii /..” (Nu e timp, strigă Remuscașca, Găuguin, Goya, Dezăndădeja, Camus, Van Gogh și Macedon, să fugim Bucfal D”). Limbajul strident și autoironic încearcă să ascundă prin gesturi oratorice îngroșate rîvnorește („Nu vă zbuciuți creierii, Eu vă zădăresc / Ampeșneș și sărutări de șhilituși) dezăndădeja (sensibilități poetice rînite de mecanismele venciului electronic. Adresîndu-se cu familiaritatea lui Adrian Păunescu secolului, universului, istoriei, realității, Dan David revarșă în scrisul său năvalnic metafore și comparații construind și poeziile prin acumularea de imagini care nu mai au timp să se așeze într-o ordine a versului, învadiind poemul cu o neșpusă retorică a patosului și a tragicii care amenință însă să devină deja maniera.

Iubitor de contraste violente, Dan David nu-și arată în această zonă de bunului și răului o parte din chipul liric. Apropiindu-se de noua poezie a realului, dar nu pentru a-l fotografia cum se întimplă în programul „antilic” al acestuia, ci pentru a-l respinge în numele metaforei (și al ecuației viață = trăire = lirism) în fața părții din care se desprind ambele direcții „rurală” a curentului în din care anul acesta a mai deșuat Mircea Bărlă și Ion Burnar, direcție de mare sinceritate și propoziție a versului, imorimîndu-și un elan vital care o deosebește de cea „civildină” mai intelectuală și mai arcaică pentru deolul amareșterii /..” (Nu e timp, strigă Remuscașca, Găuguin, Goya, Dezăndădeja, Camus, Van Gogh și Macedon, să fugim Bucfal D”). Limbajul strident și autoironic încearcă să ascundă prin gesturi oratorice îngroșate rîvnorește („Nu vă zbuciuți creierii, Eu vă zădăresc / Ampeșneș și sărutări de șhilituși) dezăndădeja (sensibilități poetice rînite de mecanismele venciului electronic. Adresîndu-se cu familiaritatea lui Adrian Păunescu secolului, universului, istoriei, realității, Dan David revarșă în scrisul său năvalnic metafore și comparații construind și poeziile prin acumularea de imagini care nu mai au timp să se așeze într-o ordine a versului, învadiind poemul cu o neșpusă retorică a patosului și a tragicii care amenință însă să devină deja maniera.

Iubitor de contraste violente, Dan David nu-și arată în această zonă de bunului și răului o parte din chipul liric. Apropiindu-se de noua poezie a realului, dar nu pentru a-l fotografia cum se întimplă în programul „antilic” al acestuia, ci pentru a-l respinge în numele metaforei (și al ecuației viață = trăire = lirism) în fața părții din care se desprind ambele direcții „rurală” a curentului în din care anul acesta a mai deșuat Mircea Bărlă și Ion Burnar, direcție de mare sinceritate și propoziție a versului, imorimîndu-și un elan vital care o deosebește de cea „civildină” mai intelectuală și mai arcaică pentru deolul amareșterii /..” (Nu e timp, strigă Remuscașca, Găuguin, Goya, Dezăndădeja, Camus, Van Gogh și Macedon, să fugim Bucfal D”). Limbajul strident și autoironic încearcă să ascundă prin gesturi oratorice îngroșate rîvnorește („Nu vă zbuciuți creierii, Eu vă zădăresc / Ampeșneș și sărutări de șhilituși) dezăndădeja (sensibilități poetice rînite de mecanismele venciului electronic. Adresîndu-se cu familiaritatea lui Adrian Păunescu secolului, universului, istoriei, realității, Dan David revarșă în scrisul său năvalnic metafore și comparații construind și poeziile prin acumularea de imagini care nu mai au timp să se așeze într-o ordine a versului, învadiind poemul cu o neșpusă retorică a patosului și a tragicii care amenință însă să devină deja maniera.

Iubitor de contraste violente, Dan David nu-și arată în această zonă de bunului și răului o parte din chipul liric. Apropiindu-se de noua poezie a realului, dar nu pentru a-l fotografia cum se întimplă în programul „antilic” al acestuia, ci pentru a-l respinge în numele metaforei (și al ecuației viață = trăire = lirism) în fața părții din care se desprind ambele direcții „rurală” a curentului în din care anul acesta a mai deșuat Mircea Bărlă și Ion Burnar, direcție de mare sinceritate și propoziție a versului, imorimîndu-și un elan vital care o deosebește de cea „civildină” mai intelectuală și mai arcaică pentru deolul amareșterii /..” (Nu e timp, strigă Remuscașca, Găuguin, Goya, Dezăndădeja, Camus, Van Gogh și Macedon, să fugim Bucfal D”). Limbajul strident și autoironic încearcă să ascundă prin gesturi oratorice îngroșate rîvnorește („Nu vă zbuciuți creierii, Eu vă zădăresc / Ampeșneș și sărutări de șhilituși) dezăndădeja (sensibilități poetice rînite de mecanismele venciului electronic. Adresîndu-se cu familiaritatea lui Adrian Păunescu secolului, universului, istoriei, realității, Dan David revarșă în scrisul său năvalnic metafore și comparații construind și poeziile prin acumularea de imagini care nu mai au timp să se așeze într-o ordine a versului, învadiind poemul cu o neșpusă retorică a patosului și a tragicii care amenință însă să devină deja maniera.

Alexandru Condescu

*) Dan David, „Eu vă iubesc pe toți”, Editura „Eminescu”, 1982

Cu Limita de virstă (Editura Cartea Romănescă, 1982), Platon Pardău se întoarce — după un intermezzo „sud-american”, deschiș cu Cereul (1976) și continuat cu trei romane — la tipul și problematica prozei care îl impuseșeră atenției în urmă cu zece ani. Atunci, în Ore de dimineață (1972), scriitorul „anunța” între primii că are un cuvînt greu de spus în proza cu și despre actul de partid, conștințina personală și diversificarea o tipologie circumscrisă, în linii mari, de Marin Preda în Morometii, volumul II. Abordarea acestui tip de personaj, detalierea ipostazelor existențiale și a contextelor în care el apare, permițînd elucidarea unei epoci și a mecanismelor politice, au conștințina performanțe literare memorabile în proza lui Ion Lăncrăjan, D. R. Popescu, Augustin Buzura, Constantin Toiu. Ce încearcă să aducă nou, în romanul Limita de virstă, Platon Pardău? Scriitorul tînde să cuprindă exhaustiv biografia personajului său, înmoldînd situațiile ilustrative și investigîndu-le metodic. Astfel, sint prezente în paginile cărții secvențe din trecutul personajului, relațiile familiale, extraconjugale, amicale și administrative-profesionale. Este sugerată chiar evoluția viitoare a personajului, după girilul romanului, ceea ce înseamnă o perspectivă profetică. Așadar, o detaliere pe orizontală, cu intenția de a obține, prin însumare, efectul de profunzime. Apoi, cea mai mare parte din roman se consumă în actualitate, recunoshibilă după o serie de detalii și înșurșit în amănunțit pînărește nesfirșit „obsedant deceniu” și se îndreaptă către imediata contemporaneitate, fără să uzeze de schemele cu care ne-au obișnuit și saturat cărți cu acțiunea plasată acum treizeci de ani. Limita de virstă este un roman scris de persoana I, conștințina confesiunea personajului principal, Sebastian Georgescu, vechi activist de partid cu munci de răspundere, în fața a doi martori: un scriitor și prietena acestuia, Vivi. Nu este însă vorba, de la început, de o veritabilă confesiune, căci activistul vrea să se scrie o carte despre sine, o biografie exemplară, avînd ca model o alta, eroică, a ilegalistului Grapini, compusă de același scriitor căruia Sebastian I se destină acum. Activistul II va oferi la început virtuțului său biograf doar secvențe existențiale care să-l prezinte într-o lumină favorabilă, după chipul și asemănarea modelului. Treptat însă, în fața tăcerii impenetrabile a scriitorului și sub presiunea unei stări de criză (dintr-o funcție importantă, este trecut pe

ca și „Văduvele negre” (1981), care dezvoltă felurite proze scurte mai vechi. „Gustul amar al iederei” (Ed. Militară, 1982), de Nicolae Frânculescu este o vizibilă amplificare a unei nuvele, de tot remarcabilă aceea, și probabil tot ce a scris mai bun prozatorul pînă acum: „Soldații habșburgici”. Cu toate acestea, a amplifica nu e totușna cu a repeta, într-o „nuvelă” și „roman”, nu mai e, în acest caz, un raport proporțional de pură dimensune; față de „Soldatul habșburgic”, acest roman care dezvoltă o materie, condensată acolo vîntă și pitorească, reprezintă un moment independent, nou, cu tot ce presupune aceasta în pozitiv și în negativ. Cine pornește, de altfel, de la un „text” scurt și voiește să-l dezvolte prin roman, are de biruit o piedică nu ușor de trecut prin aceea că produsul original se opune reformulării integrale: operația intrului inițial, care nu se desface mecanic, dezechilibrează nu o dată rezultatul final. Sint, într-adevăr, acoo indivizi, evenimente, raționamente și necesități care s-au consumat la un moment dat și au dat un întreg coagulat după cronologia lui originală; a desface pe acesta și a-l recompane la loc cu însă, noi date intermediare e o sfortare de două ori mai mare decit a inventa încă o dată totul de la capăt. Opera e, în fond, unică și irepetabilă. Cine scrie din nou „nuvela” și face din aceea un „roman” crează în realitate un produs inedit, fără legătură axiologică necesară cu modelul, nu mult, o literatură care pornește din literatură.

În acest chip, s-a format și acest roman a căru comparate cu nuvela originală nu e de vreun folos în valorizare ci numai la examenul genetic. De altfel, aci și intrat în viața „Soldatul habșburgic” și cite ceva din alte schițe mai nesemnificative, fără ca prozatorul să intervină simțitor în textul original. El a introdus ceea ce e nou sub raport factologic alături de textele vechi; practic, el completează și nu reformulează. Dacă aceasta e metoda creatorilor, probabile, ale căreia principale dificultăți derivă din primejdia coreenței amenintate, formula prozei lui Nicolae Frânculescu nu s-a modificat. Este, fără nici o îndoială, o proză curat naturalistă, cu o „preistorie” considerabilă în istoria literaturii românești integrabile în acea categorie de prozatori ai mediilor periferice, precum Carol Ardeleanu, Stoian Gh. Tudor, Aureliu Cornea etc. Atunci cînd s-a ivit, o astfel de proză, scandaloasă prin cruzime și „revoluționară” prin radicalitate, avea momentul ei organic, pornind de la necesitatea sociologică de a țara de literaturii și de a îngloba toate „lumiile” ignorate de artă, însă unde trăiesc oamenii. A completa imaginea „umanului” și a contribui la integrarea lui literară era, sub raport estetic, explicația bătoătoare la ochi. Totuși, proza per-

NICOLAE FRÂNCULESCU: «Gustul amar al iederei»

fericel nu lăsa decit ararocri dintr-o optică radicală ci, mai degrabă, dintr-una sentimentală, avertizînd spiritul asupra umanității de „umiliții și obidiții”, izolați în teritoriile orășenești marginale. Sentimentalismul, în gust aproape minor, e tot ce rămîne, paradoxal, din proza mediilor periferice după ce impulsul inițial, radicalist, s-a consumat.

Față de prototipul „romanului periferic”, „Gustul amar al iederei” vine cu o distanță explicabilă istoriceste; prozatorul a schitat aci, mai degrabă, o înțite mișcare de „bildungsroman” și ne-a fixat biografia juvenită a unui „aerofel”, Marin Cristescu, puer, apoi adolescent, în fine, bărbat tînar cu inițiativă. Dintr-o asemenea viață, explicată și de aci înainte, s-ar putea scrie încă un roman sau două, acuzînd totul pînă azi și probabil că așa se va și întimpla. Pe moment, avem de-a face cu romanul despărțirii de pubertate în mediul sociologic felurite, mai cu seamă în acela al „periferiei”. Subiectul nu e și nicidecum complicat, prozatorul a învățat foarte bine tehnica romanului-foleton și a creat o pasionantă mișcare epică, de tip senzational, care se țeste reușite și cu plăcere. Un puer, Marin Cristescu, abandonat de familie și crescut de niste rude, întră uenic (prin 1938) pe la tot felul de fabrici și, în cele din urmă, la o tipografie. Visul lui este să ajungă „lucrător” și, cu vremea, ajunge, birind piedici mari și umșoare prin șant ca o „daravela”, care iubeste „neburneste” și, de fiecare dată, definitiv, stîlînd să minualcă brieul în scop justitiar, formează un trib specific prozei lui Nicolae Frânculescu, care e și răspodul lui pasional. Etnografia acestor medii i-a reu-

alunge, în cele din urmă, vinzător la o prăvălie în București postbelic și conviețuiește cu fata patronului, Irene, dansatoare într-un cabaret. Moartea tatălui său, care sârăcește și cerșea, îl introduce în congregația vagabonzilor bucureșteni, prilej foarte potrivit pentru cîteva spectaculoase scene pitorești, desenate în culori tari de prozator. Cu atât că acesta e firul epic principal, totuși materia propriu-zisă e mult mai bogată. În jurul acestui tînar, sârăcut și visător, veșnic îndrăgostit de cite o vecină, de fată stăpîniei casei unde mama lui adoptivă și scriitoare, e mișcă o umanitate pestriță, de mahalagii, de înși mediocri, de boierasii pe care ochul uimit al lui I. înregistrează acut. Mai mult decit un romanier al periferiei ori al mentalității juvenile frustrate, Nicolae Frânculescu e un prozator al Bucureștilor dinainte de război, cu tot ce avea acela spectaculos și pitoresc: Taica Lazăr, cartierele de vile, „gropile” și găzăriile lui, cu uzinele urite și murdare, cu bordeie încălzite de rebarbativale lămpi cu gaz, producătoare de o anumită vitalitate balcanică, animat de zilele de obor, de bodeșe pline, de berării, plin de cărușai, de automobile luxoașe, o cetate a contrastelor mai degrabă decit un oraș al vicliului.

Cu toate acestea, prozatorul adaugă la tabloul pitoresc și colorat o lume simpatică și iute. Această populație îngenuă și pasională, care crede în argintul viu, mișcător prin șant ca o „daravela”, care iubeste „neburneste” și, de fiecare dată, definitiv, stîlînd să minualcă brieul în scop justitiar, formează un trib specific prozei lui Nicolae Frânculescu, care e și răspodul lui pasional. Etnografia acestor medii i-a reu-

CÎNTÎND UN OM - SĂRBĂTORIM O TARĂ

Scriitorii pe meleagurile natale ale președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

Cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU și aniversării zilei sale de naștere, la sfârșitul săptămânii trecute, un grup de scriitori condus de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, a făcut o vizită în județul Olt. Vizita a început în municipiul Slatina, la sediul Comitetului județean de partid, unde scriitorii au fost primiți de tovarășii Ștefania Stănescu și George Mihai, secretari ai Comitetului județean Olt al P.C.R., de președintele Comitetului de cultură și educație socialistă, tovarășul Constantin Popescu.

La Casa de cultură a sindicatelor Slatina, în cadrul unei întâlniri cu activul de partid și cultural, cu un număr public format din muncitori, ingineri și tehnicieni ai întreprinderilor orașului, activiști din instituții și așezăminte culturale din județ, profesori de limba română, responsabili ai cercurilor de creație literară din licee, școli generale, fabrici, șantiere și instituții a avut loc, apoi, o amplă dezbateră consacrată contribuției deosebite a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la dezvoltarea literaturii și artelor, a culturii românești în aceste ultime două decenii, la staturarea marelui Festival Național „Cîntarea României” ca o modalitate fără precedent pentru punerea în lumină a talentelor, pentru valorificarea energiei creatoare a poporului în toate domeniile de activitate.

După ce a răspuns la întrebări ale vizitatorilor privind tema „Realitatea românească oglindită în literatura contemporană”, scriitorii au citit versuri și fragmente de proză închinată conducătorului României socialiste, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

La dezbaterile de la Casa de cultură din Slatina, precum și la alte acțiuni care au urmat, conduse de Dumitru Radu Popescu și Alexandru Balaci, au fost prezente tovarășii Ștefania Stănescu și George Mihai, secretari ai Comitetului județean Olt al P.C.R., prof. Elena Bărbulescu, inspector general adjunct de la Inspectoratul școlar județean, Valeriu Boteanu, șeful secției de propagandă a Comitetului județean Olt al P.C.R., Constantin Popescu, președintele Comitetului de cultură și educație socialistă.

În după-amiaza aceleiași zile, au avut loc întâlniri cu cititorii din orașele Balș și Caracal. La prima întâlnire a luat parte primul secretar al Comitetului orașenesc de partid, primarul orașului, tovarășul Dumitru Zamfir. La cea de a doua, a avut parte tovarășa Maria Mihăilescu, secretar al Comitetului orașenesc de partid.

A doua zi, însoțit de prof. dr. George Bărbulescu, secretar al Comitetului comunal de partid, scriitorii și-au continuat vizita în Scornicești, vatră de istorie supranumită „satul-oraș de inimă țării”, intrat în conștiința poporului nostru ca locul în care la 26 ianuarie 1918 s-a născut tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al partidului, Președintele României socialiste.

te, cel mai iubit fiu al patriei, înaltă personalitate a lumii contemporane. La căminul cultural, prin versuri și evocări emoționante, scriitorii au evidențiat marele rol al tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în noul destin al țării, meritele sale deosebite, demne de o măreață epopee, în cei 50 de ani de eroică activitate revoluționară, și rolul său determinant în elaborarea și infaptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, în vasta operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

Intîlnirea cu locuitorii din Scornicești a fost urmată de un spectacol omagial susținut de ansamblul coral, de grupul de recitatori, de orchestra de muzică populară, precum și de echipa de dansuri populare care a prezentat, la un nivel artistic înalt, renumitul joc „Călușul din Scornicești”.

Întreaga manifestare s-a constituit într-un fierbinte omagiu adus tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, celui care își dedică întreaga sa viață și gândire revoluționară fericirii poporului român, colaborării și bunei conviețuiri în lume, celui care a contribuit și contribuie la edificarea păcii pe planeta noastră, la reglementarea unor probleme cardinale ale lumii contemporane.

La sfârșitul întîlnirii, scriitorii au depus, din partea Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, două coroane de flori la mormintele părinților Președintelui Țării, Alexandra și Andruța Ceaușescu.

La toate aceste întîlniri și manifestări omagiale au participat: Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, Alexandru Balaci, George Bălăiță, Vasile Băran, Nicolae Calomfirescu, Mircea Ciobanu, George Chirilă, Romulus Cojocaru, Traian T. Coșovei, Ion Crînguleanu, Ion Cucu, Gabriel Dimisianu, Dan Deșliu, Mircea Dinescu, Ion Drăgănoiu, Anghel Dumbrăveanu, Radu Felix, Nicolae Dan Fruntea, Ion George, Petre Ghelmez, Ilorin Hinoveanu, Traian Iancu, Pompiliu Marcea, George Pitul, Cornel Popescu, Dan Rotaru, Mariela Rotaru, Valentin Silvestru, George Țârnea.

Satul dintre arbori

drumul lucea în printre coline frumos arundite, un drum pe care odinioară, în anotimp cu primejdie țesut, îl străpătea și cel care plecase din sat. Dintr-un sat de pe Olt. Două fire de apă, Plopcă și Negrișoara, ca două fermecate oglinzi i-au reținut chipul de copil îndrăgostit, cu ochii limpezi și mari. Cu inima bătîndu-i puternic. Casa este la fel, cu pridvorul și stîlpii din lemn, cu treptele de la intrare, cu ferestrele mici, prin care copiii, bucurîndu-se, priveau pe atunci, de demult, cum ninge. Fintina, în fața porții, își leagă din clătura din lemn de stejar. Dacă ar și să povestească fîntina aceasta, de un tîrziu destoinic săpător, desigur, felurite și vii întîmplări ne-ar spune. Înțelesuri adînci ne-ar tălmăci. Cel de al treilea fiu al casei care venea pe lume la 26 ianuarie, în anul Marii noastre Uniri, dovedise de timpuriu, o sete de a ști, un fel al său de a privi lucrurile și rosturile firii. Seara, la semnul focului, mama le spunea co-

piilor întîmplări cu haiduci - Iancu Ileanu și Ioniță Iunșu - erau de pe aceste meleaguri -, totuși îi lua diminețile cu el și le arăta vechiul „drum al Cărbunariilor” care ducea către Slatina, capitala județului. Cei mai bătrîni dintre oamenii locului, pe atunci, ca și acum, își aminteau că și din satele Scornicești, Șuica, Negrișoara, Mărgineni plecase la chemarea domnului Tudor mulți panduri. Nu prea departe de aici, pe locul numit Cimpia lui Traian, în satul Rîușeni, și-a așezat tabăra în anul 1848, generalul Magheru. Fiii satelor din împrejurimi au sîrit să sprijine cauza revoluției. În 1877-1878, au pornit spre Smîrdan, și satele de aici „dora-banții regimentului 3 Olt”, vestiți pentru eroicele lor fapte de arme. Așadar, istoria pulsează neodihnit în memoria și lutul acestor locuri. Iată, pătrundem, în localul vechii școli - acum muzeu - unde a deprins tainele cărților elevul Ceaușescu Nicolae. Dascăli admirabili, oameni cu sufletul înflorit, l-au însoțit pe calea cea vastă a slovelor. Ei se numeau Ion Bărbăscu, Constantin Grosu, Maria și Balaci Mateescu, Constantin Stănescu... De la ei avea să deprindă, atunci în anii copilăriei, cel ce va deveni peste ani un cititor de istorie, sentimentul adînc al permanenței neomului nostru, cultul pentru limba română și valorile ei.

Au urmat alte drumuri prin ani, pentru care și-a propus - avea toate calitățile într-o această - să iasă în întîmpinarea istoriei, a unei alte istorii. Să lupte pentru triumful acesteia. Tîrziu acela cu fruntea înaltă și cutezătoare va deveni, astfel prin ani, un simbol al revoluției și istoriei noastre.

Ne-am întors în sat, satul de odinioară, cu mulți copii, spre a desprinde alte tilcuri, ale unuia și același destin, de militant comunist și de om dăruit prin întreaga sa ființă slujirii țării și poporului român.

Satul, odată cu patria de astăzi, prin hărnicia oamenilor, a dobîndit o nouă înfățișare. Dar ceea ce am mai avut bucuria să descoperim, ține, mai ales, de felul deschis și cald al oamenilor locului de a privi în lucruri, de a te întîmpina, de a-ți povesti despre ei și despre copiii și părinții lor.

Am revenit, așadar, în satul de pe Olt, cu mindria scriitorului care tot dintr-un sat a plecat, dornic, de fiecare dată, să-mi descopăr rădăcinile vii și fîntinile cu apă stelară murmurînd în ozur.

George Chirilă

Ion Machidon

Lumini de iubire

Nu știu cu care vers să te cînt, erou de țară - mărul prin el însuși e lauda pentru natala-i dulce vară.

Am vîrsta ta, republică, mai tineri nicîcînd nu puteam fi timpla-mi incheagă ode marelui far pentru zborul din noapte în zi.

Nu știu ce vers mai firesc să-ți fie demn, erou de țară peste florile singelui timpul lumini de iubire presară.

Cristian M. Petre

Urare

În zi de iarnă e la noi lumină, urarează ură spre un nume-nalt, E ziua lui cu bolta-n zări senină gravată-n inimă ca într-un bazalt.

Se scutură înflorăți, albaștri, în cadrul României seculare, toți brazil ce-au rămas în ei cu aștri soșii în douăzeci și șase ianuar.

Cuvintele-s săracă în urare pentru-a cuprinde ce ne-a dat prin ani, cum la popasuri cu-azimă și sare ne-nîmpină bărbății, bravi vulțani.

Ani mulți deci, înainte, tinerete, cu clipele ce le sărbătorim, cu fabricile ce ne dau binețe, cu vinul înspumate ce îl sorbim!

Pe creangă de grădini, mereu spre mine, să-i fie soarele în drum tot luminos, îndemnul pentru pace, vis și piine pentru un viitor și mai frumos.

Străluce-i steaua către ferice, spre toate cele care-n țară cresc, cu nimb de demnitate și iubire izvorul vremii noastre române.

Al. Raicu

Stea de veghe

De soare-i plină țara, de flori și de poezii; De dragoste, de pășiri, de iubire, De munți frumoși înfiți în nemurire - De oameni și de stele dacă vrei.

Ghirlande de lucești pe bolta ei se-aprind, Copiii veghindu-le norocul. Și-i cheamă, azi, să-și întregească jocul - Frumosului, adăosul, sporind.

Dar mai presus de toate, au știu că are-o STEA Ce nimbul și-i întinde peste ramuri. Și laude-i-oduc mai multe neamuri - A tuturor fiind, cum este-a mea.

George Peagu

La sărbătoarea

Președintelui

copacii dau în muguri de flori s-opleacă ramuri cu brațele spre răsărit - e cîntec de colind în brazil pe virfuri colindătorii își urază cîrmacul țării

venit din străbuni cu dragoste de glie erou de seamă dintre eroi și frați - coloană vertebrală istoriei moderne - deschizător de drumuri de înalte gloii

el e vestitul nostru tril de leagăn e ziua de care ne reținem cu spic el e Ceaușescu - și-i spunem Nicolae el e vatra noastră cu piine de griu

și-i cald cu el pretutîndeni aici acasă - în casa din Carpați și Bărăgan sintem o flămară de întînderi de holde o horă de miini - o sîrbă de brațe

George Chirilă

Ion Machidon

Izvoarele luminii

adesea, în nopți tîrziu sau în zorii zilei, contemplînd stelele sau soarele, mi-am imaginat că asist la nașterea luminii. Căutam, cu simțurile toate trecute în ochi, cu sufletul pîndind în cuvînt, izvoarele luminii. Starea aceea, pe care pînă azi, cînd literale se leagă într-o cîntec, o socoteam unică, a încetat să mai fie, cel puțin pentru mine, astfel. Intensitatea parcă i-a sporit veridicitatea, frumusețea parcă i-a infuzat o și mai mare puritate, în rest totul s-a-nîmplat aievea: starea care s-a-nstăpînit în inima mea, în acest sfîrșit de ianuarie, cînd am avut fericirea și prilejul de a mîngîia cu ochii sufletul unei case, este aceeași cu aceea simțită în nopțile sau zorii de taină. Da, pentru că locuința, casa, care a dăruit lumii pe președintele României, Nicolae Ceaușescu, mi s-a instituit în gînd ca un izvor al luminii. Al luminii din idee, al luminii din cutezanță, al luminii din luptă, al luminii din noi, al luminii din viață. O casă poate izvorî o viață. O casă poate izvorî o personalitate. Citeodată o casă se poate identifica, mult mai rar însă în istoria unui neam - cu un izvor al unui astru, născut pe o planetă a sistemului nostru galactic. Casa din Scornicești, casa căreia i se poate trece pragul sau i se poate mîngîia conturul numai cu smerența cu care mîngîi cu pleoapele o minune sau ceva sacru, această casă va rămîne veșnic un izvor al celei mai pure lumini românești.

Cuvintele mele parcă-s neputincioase spre a comunica, a transmite prinsole de lumină ce mi-sa infuzat ființa odată cu vederea așezatei case:

- O casă poate fi un izvor.
 - O casă poate fi un izvor al vieții.
 - O casă poate fi un izvor al luminii.
- Din casa din Scornicești Oltului izvorăște lumina pe care o poartă, pe frunțile lor se-mete, Munții Carpați.

Dan Rotaru

Cutezanță comunistă

Ne-a învățat să precăstîm prin

Imensa bucurie de-a te apăi, în an-eroi, a țării epopee, Noi, demni și bravi ai României fii.

Și ne-a-nvățat înaltul zbor spre piscuri, și cutezanță-n noi el a sădit, De-aceea ne sint ochii plini de soare Și brațul totdeauna necîntit.

Ne-o învățat să nu cedăm în luptă, La greu nicîcînd să nu ne vîlcărim, Ba, de e greu, să minuim mai zădrărim Uneltele cu care construim.

Și ne-a-nvățat, în anii de lumină, Cum să sporim al țării noastre rod, Să punem viitorului temelii Ca drept stăpîni ai țării peste tot.

Ne-o învățat ce-nseamnă omnia Și pacea s-a iubit ne-o învățat, În pace-am înflorit această țară, Și faima-n lume azi i-am înălțat.

Partidul ne-a-nvățat ce-i fericirea Și cite încă el ne-a învățat De cînd în frunța lui e Ceaușescu, Cel mai iubit al patriei bărbat.

Da, el ne-a învățat acestea toate, De-aceea îl urmărim și-l vom urma, Prin el sintem o națiune demnă, Și demni sintem și noi asemenea.

Viorel Cozma

O viață exemplară

filmul politic poate fi și re- portaj sau cronică, și analiză de caracter și moravuri, eseu monografic sau documentar poetic. Celebrînd sărbătoarea aniversară dedicată celor cinci decenii de activitate revoluționară și a împlinirii a 65 de ani de viață a secretarului general al partidului, tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, doi „veterani” ai Studioului „Alexandru Sahia” și-au înscris creațiile în ultimele două categorii amintite de film politic.

Pelicle de intensă rezonanță simbolică, cu multiple semnificații, largi și ambițioase angajări în zona filmului politic finalizate în nuanțe conceptuale emoționale, creațiile închinată unei sărbători intrate în conștiința poporului nostru, rămîn titluri de referință în evocarea vieții și luptei revoluționare a celui ce se află astăzi în fruntea partidului și a țării.

Al patriei erou între eroi (regia: Pompiliu Gilmeanu, scenariul: Nicolae Dragoș) este documentarul poetic, care orchestrează inspirat versurile poetului și lătmotivale vizuale ce semnifică identificarea strălucitului bărbat politic cu idealurile și năzuințele de veacuri ale poporului, cu ampla mișcare revoluționară susținută de partidul comunist împotriva fascismului, pentru edificarea unei societăți gândite și materializate la dimensiuni nebănuite de înalțate.

Verbul poetului Nicolae Dragoș nu

exemplifică didactic idei, nu comentează pleonastic imagini, ci sugerează în perfecte corelații cu simbolurile marcante de seculare idealuri: unitate națională, libertate socială, pace, cîntarea unei lumi noi, identificarea biografiei unui erou contemporan cu istoria contemporană a patriei.

Sugestivele relații stabilite între cuvînt și imagine conferă forță emoțională momentelor de evocare a omului, luptătorului politic și conducătorului de stat înscris în memorabile tradiții de cîntare a eroilor neamului, inspirat citate în prefața poemului cinematografic.

Cu accente deosebite pentru momentele de istorie contemporană, cînt activitatea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU a marcat definitiv o grandioasă epocă, filmul semnat de Pompiliu Gilmeanu conține și inedite documente ce jalonează drumurile spre ale legalității, etapele formării revoluționării comunist, gesturile istorice, prezența dinamică în marile bătălii ale devenirii națiunii noastre.

Fără a refuza unghiul subiectiv, imaginea apropiată a conducătorului de stat, surprins în momente de răgaz sau intensă concentrare în cabinetul de lucru, filmul Al patriei erou între eroi se constituie prin factura și orchestrarea componentelor sale într-un cald omagiu capabil să impună cu forță și lirism efigia unui mare bărbat, a cărui neostenită luptă revolu-

ționară a fost vibrant transpusă într-o evocare cu perene semnificații.

Lungmetrajul Omagiu (regia: Virgil Calotescu; scenariul: Nicolae Dragoș și Dinu Săraru) are la bază ideea generoasă a geografiei construcției socialismului în țara noastră, operă identificată plenar, în ultimii 18 ani, cu neobșita activitate a secretarului general al partidului.

În același timp, înfățișînd o multitudine de momente esențiale ale biografiei politice a celui care și-a legat viața de cauza partidului, autorii demonstrează pregnanța caracterului de continuitate în evoluția unor mari idei patriotice, ce conferă dimensiuni istorice operei Președintelui țării.

În acest film fără didacticism, fără emfază, cu căldură, și în cuvinte măsurate se vorbește de patriotism, eroism, devotament comunist, spirit revoluționar și gândire înnoitoare, despre marile idei ce aureolează o viață și un destin așezat sub semnul dăruirii necondiționate pentru fericirea poporului.

Cei cincizeci de ani de luptă revoluționară ce măsoară într-un gloriu arc de timp acțiunea politică a secretarului general al partidului sint evocări în imagini încărcate de semnificații perene, complexe, profunde.

Concentrînd trăirile întregului popor, nu numai în momentele festive, ci și ca permanente ale acțiunii de zi cu zi, filmul Omagiu nește prezen-

țelor trecutului istoric și de viitorul năzuit prin exemplificări curiozitate și elocvente ale prodigioasei activități în țară și peste hotare a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU. Intrată în conștiința poporului, cu larg răsănit în opinia publică mondială, opera politică a cititorului României moderne este ilustrată de imagini semnificative ce materializează concepte, idei, ce vor rămîne, fără îndoială, înscrise cu litere de aur și în memoria peliclei, chemată cu acest prilej să devină valoros martor al vibrantei sărbătorii, al unor momente istorice de referință.

Filme politice, peliclele omagiu semnate de cineștii amintii cîntarează diferit și original o biografie exemplară, o operă vie înscrisă atît în planul practic, cit și al teoriei politice, susținută de impresionante simboluri și metafore.

Filmele reliefează în imagini ce aparțin de acum istoriei, cu mijloace specifice artei a șaptea un capitol al devenirii noastre în plină desfășurare. Capacitatea memoriei peliclei, conștiința politică a merituosilor realizatori au conferit atribute de document filmelor realizate sub semnul unității de spirit al țării la măreața aniversare a celui mai iubit fiu.

Călin Stănculescu

GALA GALACTION

V... „un lucru diavolesc intr-un stil foarte hoffmannian”

Mutatis-mutandis, se poate afirma că frazele de început din Copca Rădvanului au o funcție relativ similară cu... „Ce să fi fost acel ceva care mă tulbură până într-ait numai la simpla vedere a casei Usher?”

ritor la tinărul țigan Mură — cel „negru ca păcatul și frumos ca ispită” —, se cuvine a fi reținute de la bun început două precizări esențiale pentru înțelegerea trăsăturilor fatidice pe care se înscriu întâmplările din Copca Rădvanului.

Safta l-a privit cu jale și i-a răspuns: „Mura mamei, mură, întotdeauna bobii pentru tine și-i descini de cind a călcat Voinea (vitorul soț al domniței Oleana, n.n.) curtea boierului, călca-l-ar ceasul morții! Dar imi ies tot pe dos și e prăpăd.”

La insistențele tinărului de a-l „ajuta” („Până în două săptămâni, ori mă adormi cu farmecele tale, ori mă arubi în Olt”), Safta mai cere un răgaz, spre a încerca totuși („Mai dă-mi răgaz două nopți, Mura mamei, și de n-oi afla nimic — s.n. — să faci cum ți-o fi scris”).

„In noaptea a doua, dimineața de mult, cînd nici nu cîntasera cocosi, Mură, cel fără de somn și de odihnă, auzi în gîrlicul bordelului gura Saftei: — Dormi, Mură? — Ca Oltul și ca stelele, măcuță. — Mură, Mură, Oltul are parte de tinerețea ta și de cîntecule tale!

Am ales care villoare, de mult, de mult, mămuță, nu așa, într-alfel, nici eu nu știu cum. Căci te-am văzut în rădvanul de nuntă, la picioarele Olenei, gătită de mireasă, cîntîndu-ți din vioară și apoi pe tine și pe ea, îmbrățișată și morți în fundul Oltului, și pe blestemata de mine m-am văzut cu un stol de corbi pe cap...”

„Rădvanul zbura pe cale, Surușii mînuu din șele și chiuau, Sirag de rădvan și de butoi veneau pe urmă, iar înaintea nunții, plîncii de colțeri, cu Voinea în frunte, slobozeau la pistoale. Dar cînd au ajuns unde e astăzi Copca, pîmîntul a pierit de sub copile și de sub roți cum pîiere gheața în rotocolul copcilor și rădvanul mîrșit și se doș-trei așu din sus în apa Oltului, în Copca Rădvanului. Cîinele de Olt s'apase pe dedesubt tot malul, cît ține astăzi Copca! Dar nu era întimplare, ci lucru necurat. Căci vioara lui Mură a țîșnit din Olt în vîrșul și a lăsat foc. Și zbura pe apă Oltul, cîntînd fel de fel de nunești diavolești și jucînd și arzănd fără să se mistulască.”

Cit despre actul dezvăririi prin apel la slujba religioasă, totuși amintite de finalul mai mult magico-erotic decît sacralizant din Andrei Hoțul, cu precizarea că „elementul grotesc din plin îmblănt în otrăvirea spirituală satanică în Pădurea Cotofmanei se află la loc de cinste: „Cum a aflat nenorocirea bietelor creștini, vîlădica s-a îmbrăcat în sfințele osădii, și cu el toată episcopia. Au luit în mîni odonare sfințe, cărți, și, coborînd la Olt, au început să-l slujbească și să-l dezlege. Și cînd scula necurată s-a arătat pe apă și a ajuns pînă în dreptul cetei bisericușii, împotriva ei și a vîrșimului care o smintise, diaconii au ridicat cădelnițele, proștii crucile de la Iordan, vîlădica: sfința înghețată și puterea vîrșimului s'au prăbușit! Vioara s-a stins și a plesnit ca un butoi. Iar Oltul, dezvărit, a aruncat pe mal, la lumina făclilor creștine și la vederea norodului adunat și îngrozit, pe Mură și pe Oleana, îmbrățișată și morți. Diavolul schimonosist cîntăta cununiei și Mură și Oleana aveau în cap, în chip de cununii și bătuțe cu piroane, două căldări sparte.”

Tulburător „basm ezoteric”, Copca Rădvanului valorifică resursele magiei tradiționale într-o viziune epic-fantastică de o modernitate sui-generis.

Nicolae Ciobanu

Iulian Neacșu

Al cincilea anotimp

Alte de mult ne îndepărtăm unel de celălalt incit foarte curînd ne vom mai vedea și auzi ne vom aminti numai că am fost împreună într-altă lume.

Te-am văzut murînd pentru o clipă sau poate reinviind erai albă și în jurul gitului tău atit de subțire un braț negru și lung cum se mai înfășura un șarpe ispitit de mîrire.

M-ai întrebato ori mi-ai spus că noi doi ne-am mai văzut cîndva sigur iulian poate ne-am și vorbit oricum eu de atunci te țîn minte ce să-ți răspund

poate că i s-a făcut milă lui cînd ne-a despărțit părintele Lorenzo și ne-a născut iar.

Simt cum respiri lîngă mine ca o corabie gata să plece cu pinzele bolbite de vînt numai te rog pleacă pe ascuns într-o noapte.

îubite e bine dînd cînd să-ți schimbi și iubitele numai pe tine cu tine pentru că sunt iubite de val deuse de valuri și iubite de țîrm înfîmurate iubite de mare iubite de munte iubite de deal iubite de vale deal vale vale deal

(din „Moria de zăpădă”)

NUMELE POETULUI

Aurel Ștefanachi

tinărul poet iesean Aurel Ștefanachi a debutat în 1979 cu placheta Poem (Ed. Junimea): două masive volume de poeme inedite ne-au convins că ne aflăm în fața unui poet autentic, ambicios, lector atent și avid al poeziei actuale din care citează copios și corect, îndrăgostit de colajul surprizelor, și de poezia lui Nichita Stănescu, aspirînd „o rostire originală, dezvoltată, abstractă, paradoxală adesea, amenințată de pura gratuitate uneori: „trece „Unu” printre / manuscrisele mele, bocănci / lui ghintușii se adăncesc / în pieptul meu, care / așădit de un acordeon / cîntă — burduf contractîndu-se / ciclic mie / parafază destinul / butoaiele alb-negru / mușcă din rădăcinile stelelor / ies întocmai stampelor / pline de insecte / pline de lumină / burduf contractîndu-se / ciclic mie / parafază destinul / — tu reprezînti o / ename idee / tu reprezînti irisl / meu — cadăbrănt, soțiem, înfrigurat / aprind toate cadăbrăntele / îndepărtez miezul inexistenței // El este „Unu”. / el este atotputernic / el stăpînește țînța și nețînța / el cîntă — cîntă zăpuditor // plina mîinilor / alergînd / bănușăuă chipul / mamei omogen / în toroarea fapțelor / înepțor călăpătească // cîntă marea — moartă / ocupă voluptatea și / ziele magice // trece „Unu” printre / manuscrisele mele / îmbrăcat surmal / „beat mort”; cîntă-cîntă zăpuditor // burduf contractîndu-se / contractîndu-se / imi soarbe trupul (Acordeon).”

Cînd renunță la poetizarea excesivă subcînd într-un soi de lettrism trist și dezabusat, cînd își reaminteste că poezia trebuie să dea seamă și de umila viață concretă, și mai ales cînd își reaminteste că poezia e rigoare și măsură și nu „despăzîndu-se”, „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu acest abur / gazos îndestruabil / iese fără încetare // rufăria secolului douăzeci / trece prin mîinile mele / tot mai îngroșată; / capul regelui deasupra / ape scurtează / măsura și / desăpîndu-se / „am să las scrie profund și inteligent, sarcastic și emoționant: „vezi tu

Atelier literar postă redacției

AL. JURCAN: Multe pagini palide, șterse, neînsoțite, multe însemnări de ocazie, cu semnificații de uz intern. Prețurile și câteva pagini mai infirmitate, de poezie, ca, de pildă, „Nu-mi dezlega mințile”, „Jocuri cu cai”, „Sisteme de alarmă” (cam prea simplistă), poate și „Omul cu țigara” (cam convențională).

M.P. ULMU: N-am găsit încă, din câte citesc, un text care să cîntă masivul dv. manuscris. O vom face cit de curind. Observațiile din scrisoare sînt, val la val, prea justificate, dar nu ne îndeam să definetăm toate datele necesare unei explicări a respectivelor fenomene.

M.M.: Nu cunoaștem memoriile la care vă referiți, poate ne veți indica mai precis sursa, sau veți găsi o cale de a ni le face cunoscute. Mulțumim pentru vești și urări și vă dorim însă-năstose grabnică și „la mulți ani”.

V. IONESCU: Cîteva pagini mai limpezi și mai expresive: „Atenție”, „Grădinița”, „Inimile”, „Ștefan”, „Tristețea”, „Fecerastră”.

NONA T.: Sperăm să depășim în luna trecutului de neîncredere și să reluăm cit de curind obișnuitele preocupări literare. Vă mulțumim pentru urări și vă dorim succes.

W. KRAMPS: Lucruri bune în multe pagini (uneori, nu îndoaie șlefuite...): „Propulsie”, „Vina”, „Dar dinsul”, „Imi așum”, „Leția”, „Odată cu”, „Haiku” I, 2.

LD. RĂDUCU: Sint unele semne promițătoare, dar, deocamdată, stingăciile, sovăilele, lipsa de experiență și chiar inadmisibilele nesigurante gramati-

cale l) precumpănesc. Ca să ajugeți la rezultatele dorite, trebuie să vă dăruiți mai mult școlii, lecturii, studiului personal.

R. ANN MARIIS: E simplu: puneți povestirea în zile și ne-o scrieți așa cum ați făcut și cu scrisoarea. Dacă n-o puteți bate la mașină, scrieți-o cit mai cîte, ca s-o putem descrie. E bine să indicați pe pic: „Pentru „Atelier literar”.

EMI POPESCU: Cite un accent liric sau, mai de grabă, satiric-umoristic („Ce bine e să rizi”, „Lapte”, „Economie”) care lasă unele speranțe. (Atunci cînd nu se lansează în greoaie și banale prelegeri didactice, ca în „Gustul de nucă lăptosă”).

J.M. VADISLAV: Nu lipsește nici în „Printesa” (probabil, un fragment) darul de povestitor, dar scrisul e și acum, ca de obicei, rudimentar, neglijent (nici cea mai mică reacție la repetatele noastre observații și îndemnări l) laț, de pildă, o frază: „...în gîlă”, pe-alte de confuză: „...în citeva săptămîni reuși să cunoască toate vecinele Madamellei și care nu-și mai lucrău burturile de buclărie și capotele înflorate decît la ea” — rare „ea” — desigur, Natalia, cea care reuși să cunoască... etc., căci despre ea e vorba, nu ?...). În realitate, cum vom afla din paginile următoare, „ca” e Madama (cum îl ziceți, inadecvat, cu un sens depreciativ, dacă nu chiar deochiat, ori „schoapa”, etc., unul personaj în general benign, inofensiv, poate chiar venerabil — așa cum rezultă din descrierea dv.). Nu mai vorbim de acel agramat și care... În pag. 3, într-un moment de tensiune, băiatul explică venirea lor, a copi-

ilor, la bătrînă: — „S-a așezat pe scaun în fața mamei și o privea...”, etc. Apoi, detașat și foarte „literar”: „Natalia (nr. nu mama l) ne-a privit pe rînd și mi-a spus dulce...”, etc. Lucruri imposibile stilistic (uneori, și psihologic, ca în acest caz) care abundă în paginile dv. (ca și alte stridențe, pretentive, orori de stil gazdătesc, gen „pruceală”, „obrajii ei se impalidează”, etc.), dar care nu pot fi puse pe seama unei incapacități fundamentale de a scrie corect, neglijent, literar (dovădit, cea mai mare parte a textului de față, dar și a altora trimise anterior l). Rezultă, deci, că e vorba de o nesiguranță de gust artistic, de stil, și mai ales de o mare neglijență, nepăsare, neatenție, grabă, care strică totul. Proza literară presupune lucru artistic, atent, scrupulos, sub semnul frumuseții („beletristică”, nu ?) și orice abatere de la această lege compromite chiar anulează darurile și aptitudinile oricui de înăscute. Soerăm ca, pe viitor, să ne puneți alte probleme; despre aceasta — după atîtea discuții și reveniri — nu vom avea ce să vă mai spunem. Vă mulțumim pentru delicata atenție și vă adresăm toate urările de bine).

Radu Florescu, Costel Bădiță, N.S. Bebo, Magdalena Laza, George Răcășanu, Anda Dudu, Ec. P. A. Negoianu (ceva în „Răzvrătirea monotonului”) Em. Gamba, Sergiu Mitrăn, Maria Cornea (mai bine, în „Rugă”), I.D. Boengiu, C.F.-Ibrăileanu, Victor Sorin Godeanu, Vior Obadă, Ion Finținaru, Marin Florescu, Nucu Dumitriian, Mihail C.B.: Pagini de nivel modest.

Geo Dumitrescu
N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

Ștefan cel Mare

În patruzeci și șase de ani de domnie cit o viață de om pe vremea aceea o viață de domn și de țară treizeci și trei de bătaii de pace treizeci și una de biruințe fusesse botezat la naștere Ștefan dar toți îl știau de Domnul cel Mare cu sîmbia în mîini a binecuvîntare a intrat în istorie neincovaită aducînd pacea pe un talger de argint chema plăieși copaci mușii rîrile la împărăție să facă zid de apărare iubirii de neam și de țară Ștefan Cel Mare a însemnat locul de hotare cu liniște albă de biserică și a spus fie că țara să se primească un pusele pentru că pacea a fost lăsată pe pămînt și țehna ce legăna lauriele fără vînt sub cerul Moldovei florile năbii — vor flămuri pentru vecie.

VIORICA IONESCU

Incantație

Întu în griu
ca-ntru-o altă lumină
mei densă moi foșnitoare
lină întregire
babul de rucă
imi urcă cu spicul
pină la briu
sint tot eu
doar în griu
ce încintare mi-e sufletul l
inima — ce pumn de dogoare l

AUREL AIBU

Eu m-am numit

O bună perioadă de timp
eu m-am numit riu
pentru că știam să curg
prin inimile pietrelor.

Am săpat vad în neliniște
deschizînd mai întii un ochi
cu care să văd
și apoi unul
cu care să umbli

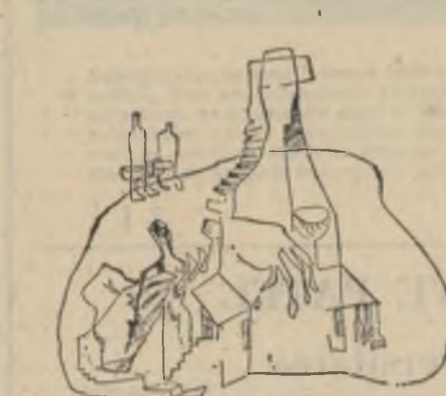
Înainte cu mult să ajung
la capăt
mi-am dat seama
că eram mai puternic
și m-am numit lumină

ION BARBĂCIORU

Lumina Inchipuită

lată-mă în fata luminii inchipuite
o s-o trec acum, ușor
în partea întimplărilor trăite
ea, lumina crudă și curată
o să fie naivă
și-o să mă creadă
n-o să spun nici un cuvînt
n-o să clipesc
o să mă concentrez adinc
că pot s-o trăiesc.
O l lumina asta imaginată
voi fi nepemis de bogată.

MONICA ROHAN

Desen de Luminița Frățilă

Oglinda magică

Și dintr-o dată fericea
trupe din mine, fără nici un motiv
înțerețea mea
sare cu piciorule goale
din pat și din vise
într-o vale cu flori.
Dintr-o dată zeci de melodii
își plimbă degetele peste sufletul meu,
uitîndu-l deschiș,
cum deschise-o rămas uși, ferestrele casei.
Și dintr-o dată fericea
mă aruncă în sus, fără nici un motiv,
înțerețea mea
rotețe cu ochii ei mari cascade.
Orele de pe cadranul ceasului se fac
garofale
Și eu dansez în răstimpul dintre o
garofală roșie
și una albă.

DIANA BARBU

Anteu minuscul

Grăuntele
urcă-nzecit
în foaișorul spicului
scut de piine la
cumpăna Dunării
de care atîrnă
cătura mării...

EMIL COȚIANU

Era cosmică

Din fiecare celulă nervoasă
se răspîndesc atomii secolului
cu viteze cosmice
iscate de iuteala fulgerului
cu care se încheie un mileniu
Sîcîrcat de eteje supercivilizate.
Homo tehnicus
s-a instalat comod la mansardă
de-o colo trasează zgîrîie-norii
îmensele roduri
ce legău ursa mare de ursa mică.
Mai rămîne doar
să ne întorcem acasă
pentru a cultiva ogor
cu grebla care-adună
stelele pe cer.

GH. DUMITRESCU

DACII ȘI ROMANII

Urmare din pag. a 5-a

Porînd de la ideea evident preconcepută a ascendenței pur dacice a românilor, N. Copoiu se străduie să simplifice, să minimizeze și chiar să înveze semnificația istorică a impactului roman în Dacia, a simbiozei daco-romane. Atunci cînd reduce prezența Romei pe pămîntul locuit de geto-daci la cîteva legături și la cîteva castre, el trece cu bună știință peste numeroase fapte de sinteză consemnate în toate manualele școlare: mulțimea colonistilor veniți „ex toto orbe Romano” (de pe urma cărora a rămas în Dacia peste 3000 de inscripții în limba latină), numeroase orașe, așezări sătești (șirul și pag. 11), numeroase, intensă producție meșteșugărească, exploatarea minelor, comerțul intra și extraprovincial, rețeaua de drumuri, înflorirea artelor și a arhitecturii, noile structuri social-economice și politico-administrative etc. În tot altelea domenii daci au avut de învățat și au profitat realmente de pe urma contactului nemăsurat cu romanii, iar a recunoaște această realitate nu înseamnă „glorificarea ocupației romane”.

Adevărații oameni de știință nu sînt preocupați nici de glorificare, nici de denigrare a popoarelor care au jucat un rol sau altul în etnogeneza. Exemplare în acest sens sînt activitatea și opera unor eminenti istorici și arheologi români precum Vasile Părvan, Constantin Dăncuș și Radu Vulpe, de numele cărora se leagă marile progrese făcute în secolul nostru de cercetarea elementului autohton dacic și, în egală măsură, de studierea trecutului nostru românesc. Exemplar de bogate sinteze și rezultate obținute de arheologia românească postbelică, care a cercetat cu egală stăruință monumentele civilizatei geto-dace clasice și monumentele romane ale Daciei și Moesiei, punînd un deosebit accent pe toate acele descoperiri ce evidențiază contactul și simbioza celor două civilizații, sînt în cuprînsul cit și în afara teritoriului românesc.

Și, ne întrebăm de pe altă parte, cui și la ce servesc aceste exagerări? Sigur nu progresului cunoașterii, nu adevărului istoric și nici prestigiului științei și culturii românești. Nu credem să existe în lume vreun lingvist, care să accepte că latina și traco-daca — două limbi atât de deosebite, aparținînd a unei grupări indoeuropene keltum, cealaltă grupare sarm — ar fi fost înrudite, mai mult chiar, că prima ar fi derivat din cea de-a doua. Așa stînd lucrurile, este, de asemenea, greu de crezut că limba vorbită de noi astăzi este aceeași cu cea a traco-geto-dacilor, din care și-ar trage exclusiv sau măcar într-o măsură hotărîtoare originea. Concluzia lingvistului este cu totul alta și anume că limba română derivă din latina popu-lară, însoțită și influențată de rîndul și al geto-dacilor în cursul procesului istoric al simbiozei daco-romane.

O păgubitoare confuzie se poate naște în mintea cititorului și aflînd, sub pana unui istoric, despre existența în evul mediu a poporului dac, numit de străini valah. Autorul citat, uită însă să arate că numele de valah sau vlah este un adevărat ciferic al latinității poporului care l-a purtat, făcînd pămîntul liber să rodească / Și pești-n ape, păsările-n cer / Doar pacea poate dragoste să nască / Să n-o trădăm nicînd și în niciare. / Popoare ale lumii, țări, govîne / Unită-vă și nu dați înapoi / Redați-l pacii semnele eterne / Și spuneți NU! oricărui nou război”.

Nu este aceasta oare politica partidului și țării noastre, promovată consecvent oricînd și oriunde de către președintele Nicolae Ceaușescu?

românească impresionanta și incontestabilă dovadă a conștiinței de neam exprimată în adevăratul rîmăn român („noi românii”, „frații români”). Ca să nu mai vorbim, pe lângă acest următor, de limpedea răstire a acestei conștiințe de către Miron Costin: „Și acum mulți ne zice nouă, țării noastre și țării Muntenescii, streinii, Dația, însă norodul, neamul lăcitorilor, nu s-au schimbat numele său, ci tot românii, apoi cu vreme și îndelungate vacuri români, apoi rumâni pînă astăzi”. Iată deci cine sînt dacii evului mediu, despre care ne învață domnia-să.

Imensul material documentar adunat, analizat și interpretat de-a lungul a peste un secol de investigații a impus cu necesitate ideea că formarea poporului român are la bază două elemente constitutive principale: unul autohton, cel geto-dac, și altul străin, cel roman, cărora în cursul timpului li s-au adăugat și alte iruziri alogene, în primul rînd cea slavă. Acest popor vorbeste o limbă romanică, care își trage rădăcinile din limba latină folosită neîntrerupt pe teritoriul patriei noastre din momentul cuceririi romane și al cărei specific este determinat de prelucrare unor importante elemente din substratul geto-dac și a altora din adstratul slav. Etnogeneza românească prezintă un chip clar în modelul istoric complex, cu mai multe straturi etno-culturale, cunoscut și în cazul altor popoare: neo-latine (al francezilor, de pildă) și nu încapă îndoială că a reveni la ideea unei ascendențe unilinare, pure, fie ea română, fie ea dacică, înseamnă a persevera pe căi greșite, lipsite de perspectivă.

Respectul pentru istoria acestui pămînt impune o atitudine critică față de orice îndepărtare de la misiunea supremă a istoricului, aceea de a cerceta cu metodă și cu simțul răspunderii, în spiritul deplinului respect pentru document, pentru adevărul istoric. Numai așa vom putea scrie o istorie demnă de numele celui ce a făcut-o, poporul român. O istorie ce nu are nevoie să fie intrumusețată și în care a fost loc pentru toți, pentru oamenii pămîntului și pentru cei ce au poposit aici doar de la o vreme, unii și alții, pentru adevărul istoric și prin interese comune, aducîndu-și fiecare contribuția la zestrea noastră de civilizație materială și spirituală.

Transilvania

în istoria românilor

În prestigioasa colecție de studii istorice „East European Monographs” a Apărut recent volumul „Transilvania in the History of the Romanians” (Transilvania în istoria românilor) de Cornelia Bodea și Virgil Ciudea. Studiul, structurat în douăzeci de capitole, abordează istoria Transilvaniei din punct de vedere politic, social, economic și lingvistic, geografic și cultural, dintr-o perspectivă complexă, coroborînd datele furnizate de diferite domenii ale istoriei civilizatei românești.

Cei doi istorici prezintă evoluția istorică a acestei provincii românești, nu numai în context național, ci și european, relevînd astfel continuitatea luptei de eliberare națională și socială. Autorii utilizează ca izvoare documente de mare însemnătate, unele chiar inedite, a căror prezentare și interpretare atestă o remarcabilă științificitate. Frământată istoria a Transilvaniei este urmărită și reconstituită pe coordonatele adevărului istoric, din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre, relevîndu-se unitatea sa organică și structurală cu celelalte provincii istorice românești. Lucrarea beneficiază de o organizare riguroasă a materialului, de o calitate deosebită a demersului științific, de claritate logică a formulărilor. Studiul pus în circulație de rașeaua de difuzare Columbia University Press, opune adevărul științific irafuzabil, confuziilor, mistificărilor și ignoranței cultivate anume, realizînd o sinteză cuprinzătoare, de referință în istoriografia românească.

Mesajul poetului

Urmare din pag. a 4-a

În aceste cuvinte potrivite nu este cuprins un întreg program de guvernare? Dincolo de aceste cuvinte nu răzbate clar chipul secretarului nostru general și politica pentru care el și-a închinat în preajma sa activitatea, întreaga sa viață? Poetul încheie mesajul de pace: „Să ne păstrăm conștiința pururi trează / Răspunderile omenirii cresc / Aceasta ni-i soia și-o semnează / Unit și ferm tot neamul românesc.”

Nimic mai frumos și mai adevărat, nimic mai înălțător și mai uman la care semnăm hotărîri. Doar și noi sîntem români. Dar astăzi, conducătorul se întoarce în timp și, cu ochii miîniți și ai sufletului, reconstituie drumul: de unde am plecat acum 18 ani și unde ne aflăm astăzi, mulțumim conducătorului și omului Ceaușescu. Și, recunoscător, poporul, cu noi în frunte, îi urează cea ce dînsul ne urează de fiecare dată nouă: multă sănătate și multă ferice.

lului mai rapide în direcția progresului și civilizației contemporane. Politica de „captarea a creierelor” dusă de către țările capitaliste dezvoltate, pe baza avantajelor lor economice, nu-și are nici un fel de justificare morală. Ea este de natură să perpetueze monopolul asupra progresului științific și tehnic, să accentueze decalajele dezvoltării. Unei asemenea politici trebuie să-i opunem în mod hotărît conștiința de sine a celorlor popoarelor în curs de dezvoltare, promovarea cu preponderență în cadrul acestora a patriotismului și răspunderii față de destinele propriului popor, tot mai viguroasă și mai dinamică emulație a valorilor tinere, practica unei intruzorării reciproce mai active.

O asemenea perspectivă este de natură să statornicească în spiritul gândirii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu — principile unei noi ordini în sfera conștiinței de cultură a lumii de azi. Valorile inteligenței umane sînt chemate să se constituie într-un tezaur universal, accesibil tuturor țărilor, destinat să fructifice energiile spirituale ale fiecărui popor, alt pe lîngă revoluția tehnico-științifică, cit și pe acela al construcției culturale. Sub vasteră acruiri de gînd și de simțire ale conducătorului iubit al patriei, al Partidului Comunist Român bat inimile noastre ale tuturor care credem în energiile creatoare ale propriului nostru popor, cit și în conștientizarea lor multilaterală cu ale celorlalte popoare intru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planetă Pămînt.

*) Nicolae Ceaușescu, Comerțul exterior și cooperarea economică internațională, Editura politică, București, 1980, 213.
*) Nicolae Ceaușescu, Op. cit. p. 217.

Către o nouă conștiință

Urmare din pag. I

curs de dezvoltare pe baze moderne are nevoie de un sprijin important pe lîna pregătirii cadrelor el de specialiști în străinătate, acolo unde știința și tehnica au realizat de-a lungul timpului o evoluție economică care devine imperios necesar ca ea să se sprijine tot mai mult pe un climat de cultură proprie, capabil să stimuleze acumularea experienței, selecția și promovarea valorilor, creșterea și formarea unor cadre care să-și asigure perpetuarea dezvoltării.

România a făcut și face eforturi deosebite de mari pe lîna unei cit mai bune pregătiri a cadrelor de specialiști. Experiența ei în această privință este împărțită cu generozitate zeilor de mii de cadre ale țării în curs de dezvoltare care s-au format și se formează în țara noastră, sint, cum s-ar spune, produsul școlii românești, o expresie a prestigiului de care ea se bucură în lume.

Trebue să observăm însă și faptul că în domeniul pregătirii cadrelor și a relațiilor interculturale mondiale își pun amprenta negativă mentalitățile retrograde perpetuate de capitalism, tendințe către obținerea de supraprofit din exploatarea inteligenței și adicinea pe această cale a decalajelor economice. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția asupra prac-

teci din ce în ce mai nocive „de racolare a cadrelor de muncitori calificați și de specialiști” din țările în curs de dezvoltare de către statele dezvoltate economic. Asemenea practică, „departe de a constitui un ajutor, este de natură să împiedice popoarele respective să-și rezolve problemele stringente ale dezvoltării economice, frînăzînd evoluția lor rapidă pe calea progresului”.

În luptarea acestor acțiuni, care tînde să lă proporțiile unui adevărat flagel mondial, multiple trebuie să fie mijloacele de acțiune a țării în curs de dezvoltare. Între acestea un loc important se cuvine a fi acordat stimularii conștiinței lor de cultură. Experiența românească ne arată că formarea și dezvoltarea conștiinței de cultură constituie însuși actul de identitate al unui popor. În condițiile unei istorii grele, deosebit de vitrege, afirmarea valorilor noastre culturale a urmat calea de eroism a vieții poporului. Ele s-au realizat cu sacrificii mari din partea creatorilor lor și, spre mîndria noastră, se arată a fi participat la un dialog universal al valorilor fără complexe de inferioritate pe care cutată să le vehiculeze astăzi unii teoreticieni de ocazie. Dimpotrivă, cercările din ultimul timp scot tot mai mult la iveală existența unor adevărate inițiative românești în numeroase probleme ale dezvoltării științei și culturii universale. Asemenea inițiative sînt de natură să ne arate că nu există culturi inferioare și culturi superioare, că la dialogul universal al valorilor fiecare cultură își poate aduce partea ei de contribuție, care se cere mai bine cunoscută în vederea stimularii energiilor creatoare ale tuturor popoarelor, a valorificării lor pe calea unei evo-

Grigore Hagiu

Poeți contemporani din JNDJA

In ianuarie este sărbătoarea națională a Indiei, ziua cind poporul acestui subcontinent...

I. I.

MARGARET CHATTERJEE Spațiu verde

Un spațiu verde are savitatea unei frunze întoarsă, dar larba Indiei are de lăptat pentru a exista...

La Atena

Ochii mi-au căzut pe minile legind sandana înaintea cursurii. În marmora veacuri în urmă...

KESHEV MALIK La început

La început a fost tăcerea. Îndeajuns de adevărată. Apoi înlauntrul ei a irupt cuvântul...

SHRIKANT VARMA Ultimul testament

Urmăresc atent cum se prăbuesc clădirile cind pământul se cutremură. Dar pământul nu se cutremură...

BENOY MOJUMDAR Poem

Cu ce luminoase speranțe m-am trezit astăzi. Totuși mă miră dacă voi îndrăzni din ceas-a mea să-mi ridic privirea...

Mă gîndesc la viață; o rană se vindecă. Dar niciodată nu crește părul pe cicatrice. Ca niște insecte ale nopții bătaie inimii mele...

SUMITRANANDAN PANT Durere înăbușită

Mi-e sufletul plin de durere eternă de ce lasași în tremurul inimii cutremurul dorului...

GIEVE PATEL Universitatea

E vreun motiv să credem oare că studenții sunt mai buni decît ai Universității din Dacca? Trebuie să repet cuvina de ce cunosc atât de bine...

NILIMA DAS Spre Khurja

Indemnam spre Khurja mai ieri mai ieri înspre Khurja cind mințile ni le-ai îndemnat spre nicăieri decît România...

In românește de Ion Iuga și Gheorghe Anca

K. S. Raja (India): „Tinăra”

PRABHJOT KAUR Neodihnă

Trupul se crispează sufletul isodește, caută și aspiră. Mînea e fără odihnă! Cine va învela sau va domoli cine va abate ori va amăgi cul vital?

Mînea e hoinară, desfrînată din usă-n usă colindă fără teamă sau grijă. Trupul, ca o fecioară castă și intangibilă, tremură la fiecare pas...

Numărare păsări, idelle se opresc o clipă pe creanga tremurătoare a minții mele și își las zborul în Necunoscut.

Nu sînt nici infinită nici eternă... Sînt limitată, ca un balon de săpun care se va sparge și va pieri pentru totdeauna

Apăsătoare gînduri

Aștept... urmăresc liniștită cărarea, în suflet e chinul! Mînea mi-e pustie și chipul, oglindă sfărîmată, întretăiate umbre ce dispur printre fîndări.

Subconștientul meu distruge aparenta dezvoltînd realitățile pure! La prezenta îndepărtată a unui băg de chibrit oceanul abstrahu din vinete mele...

In românește de Cristina Tacoi

REPERE Destinul modelor literare

Ciudat destin are teatrul lui Frank Wedekind. Bucurîndu-se de o curioasă necesitate de nimeni în amîni...

Peste că cele mai cunoscute piese semnate de Wedekind sînt cele legate de personajul Lulu, care au stat de altfel la baza unei celebre opere...

Merituosă încercare de traducere a lui Wedekind face Simion Dănilă. Intenția sa este de a salva replicile, printre-o ordine factice a propozițiilor...

Aurel-Dragoș Munteanu

REVISTA STRĂINĂ

SCRITORUL PARAGVAYAN Augusto Roa Blaas este considerat a fi o intruchipare a rezistenței poporului său în fața urgiei. Ultimul roman, intitulat Flu, este cea de a doua carte dintr-o trilogie...

MEMORIILE cunoscutului cîntăreț Juliette Greco, intitulate Jubileu, au apărut de curînd la Editura Sitona. Comentariile sînt destul de contradictorii...

SCRITORUL GERMAN Ernst Jünger, de curînd laureat al premiului Goethe, comparat de critică romanul cu demnitate de Mureschi și Săgeata. Poezie-Lou Adams scrie în revista Atlantic...

AFARIȚILE mult comentate este datorată lui Junichiro Tanizaki. Este vorba de două romane, Istoria secretă a demnului de Mureschi și Săgeata...

INTERESANTĂ EXPOZITIE consacrată cercetării vestului american a fost deschisă la Muzeul Jacquemans-André. Lucrările provin din colecția lui Philip Anschutz...

REDACTOR ȘEF: Nicolae Dan Frunțelă, MIHAI UNGHEANU (redactor șef adjunct), TEODOR BALȘ (secretar responsabil de redacție)

CHINA '82 (I)

...și, din fîntînă, a ieșit un om de lut

SPECTACOLUL LUMII

văzut de Ioan Grigorescu

La sâpat, Loess. Pulbere aluvionară, compactată, seacă, depusă de-a lungul milenilor de răciră pe înaltul platou chinezesc a Fluviului Galben...

Acolo însă, sub livezele de meri, își doarme somnul de vece un împărat legendar, rămas în istoria Chinei drept „Unificatorul”; de numele lui rămîndu-se și din ziua de azi...

Ostentiv armat cu lăut us atura unor oameni voinici din zilele noastre, mulți poartă tunici lungi pînă la genunchi, alții au pieptul acoperit cu zale, pantaloni groși, moletiere, încălțări de piele...

S-a uitat de fîntînă și de apa ce a fost căutată aici. Stratul superior de loess s-a decopertat ca un capac de cutie de conserve. Satul Xiyang s-a lăsat cuprins de febra nopților...

SPORT O bicicletă rezemată de stîină

Am întors din larguri de lume mai răpede decît oș fi vrut, sperînd că aici voi găsi ninsorile în amiaza lor. Dar și la București, la fel ca-n marginea cealaltă a Europei, iarna pare intrată-n opusul trecerii...

BALCANICE

ADAM PUSLOJICI

Religia ciinelui

Alerg. Mai usor o due la oras. E curat, plin de oase și vesel.

Alerg. Copiii sînt măcințosi, bătrînii speriați. Lăpse găsești chiar pe străzi.

Alerg. Mai scurt tot mai scurt este lanțul. Nu mai latru de mai bine de o mie de ani.

In românește de Dumitru M. Ion

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunțelă, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), Teodor Balș (secretar responsabil de redacție)

REDACTIA: București, Piața Școlii nr. 1, tel. 17 32 09

ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95

Tiparul executat la:

COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCOLII”

Fănuș Neagu